

**«Аграрлық несие корпорациясы»
акционерлік қоғамы**

Қаржылық есептілік

*2013 жыл үшін тәуелсіз аудиторлардың
аудиторлық қорытындысымен*

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АУЫЛ ШЕЖІМДІ

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АУЫЛ ШЕЖІМДІ

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АУЫЛ ШЕЖІМДІ

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АУЫЛ ШЕЖІМДІ

- 1. Қаржылық есептілік
- 2. Баланс
- 3. Табыс есепі
- 4. Қаржылық есептіліктің қосымша мәліметтері
- 5. Қаржылық есептіліктің аудиторлық қорытындысы
- 6. Қаржылық есептіліктің аудиторлық қорытындысы
- 7. Қаржылық есептіліктің аудиторлық қорытындысы
- 8. Қаржылық есептіліктің аудиторлық қорытындысы
- 9. Қаржылық есептіліктің аудиторлық қорытындысы
- 10. Қаржылық есептіліктің аудиторлық қорытындысы
- 11. Қаржылық есептіліктің аудиторлық қорытындысы
- 12. Қаржылық есептіліктің аудиторлық қорытындысы
- 13. Қаржылық есептіліктің аудиторлық қорытындысы
- 14. Қаржылық есептіліктің аудиторлық қорытындысы
- 15. Қаржылық есептіліктің аудиторлық қорытындысы
- 16. Қаржылық есептіліктің аудиторлық қорытындысы
- 17. Қаржылық есептіліктің аудиторлық қорытындысы
- 18. Қаржылық есептіліктің аудиторлық қорытындысы
- 19. Қаржылық есептіліктің аудиторлық қорытындысы
- 20. Қаржылық есептіліктің аудиторлық қорытындысы
- 21. Қаржылық есептіліктің аудиторлық қорытындысы
- 22. Қаржылық есептіліктің аудиторлық қорытындысы
- 23. Қаржылық есептіліктің аудиторлық қорытындысы
- 24. Қаржылық есептіліктің аудиторлық қорытындысы
- 25. Қаржылық есептіліктің аудиторлық қорытындысы
- 26. Қаржылық есептіліктің аудиторлық қорытындысы
- 27. Қаржылық есептіліктің аудиторлық қорытындысы
- 28. Қаржылық есептіліктің аудиторлық қорытындысы
- 29. Қаржылық есептіліктің аудиторлық қорытындысы
- 30. Қаржылық есептіліктің аудиторлық қорытындысы

МАЗМҰНЫ

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРЛАРДЫҢ ҚОРЫТЫНДЫСЫ

Қаржылық жағдай туралы есеп	1
Пайда мен зияндар туралы есеп	2
Жиынтық кіріс туралы есеп	3
Капиталдағы өзгерістер туралы есеп	4
Ақша қаражатының қозғалысы туралы есеп.....	5

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

1. Қызметінің сипаты	6
2. Есептілікті дайындау негізі	6
3. Есеп саясатының негізгі ережелері	8
4. Маңызды есептік пікірлер және бағалаулар	16
5. Ақша қаражаты және олардың баламалары	17
6. Кредиттік ұйымдардағы қаражат	17
8. Клиенттерге берілетін кредиттер	18
9. Сатуға арналған активтер	19
10. Негізгі құралдар	19
11. Материалдық емес активтер	20
12. Басқа да активтер	21
13. Кредиттік ұйымдардың қаражаты	21
14. Акционердің алдындағы берешек	21
15. Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	22
16. Басқа да міндеттемелер	22
17. Салық салу	23
18. Капитал	24
19. Шарттық және шартты міндеттемелер	25
20. Қызметкерлер құрамының шығыстары және өзге операциялық шығыстар	26
21. Тәуекелдерді басқару	26
22. Қаржы құралдарының әділ құны	30
23. Активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімін сараптау	33
24. Байланысты тараптармен операциялар	33
25. Капитал жеткіліктігі	34
26. Есепті күннен кейінгі оқиға	35

«Эрнст энд Янг Қазақстан» ЖШС
Әл-Фараби д-лы, 77/7
«Есентай Тауэр» ғимараты
Алматы қ., 050060
Қазақстан Республикасы
Тел.: +7 727 258 5960
Факс: +7 727 258 5961
www.ey.com

ТОО «Эрнст энд Янг Қазақстан»
пр. Аль-Фараби, 77/7
здание «Есентай Тауэр»
г. Алматы, 050060
Республика Казахстан
Тел.: +7 727 258 5960
Факс: +7 727 258 5961

Ernst & Young Kazakhstan LLP
Al-Farabi ave., 77/7
Esentai Tower
Almaty, 050060
Republic of Kazakhstan
Tel.: +7 727 258 5960
Fax: +7 727 258 5961

Тәуелсіз аудиторлардың есебі

«Аграрлық несие корпорациясы» акционерлік қоғамының Акционері мен Директорлар кеңесіне -

Біз қоса беріліп отырған «Аграрлық несие корпорациясы» акционерлік қоғамының (бұдан әрі «Корпорация») 2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдайы туралы есептен, қаржылық жағдай туралы есептен, жиынтық кіріс туралы есептен, капиталдағы өзгерістер туралы есептен және көрсетілген күнде аяқталған жыл ішіндегі ақша қаражатының қозғалысы туралы есептен, сондай-ақ есеп саясатының маңызды аспектілері туралы ақпарат пен басқа да түсіндірме ақпараттан тұратын қаржылық есептілігіне аудит жүргіздік.

Қаржылық есептілікке қатысты басшылықтың жауапкершілігі

Корпорация басшылығы осы қаржылық есептілікті Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес әзірлеуге және дұрыс беруге әрі басшылықтың пікірінше шынайы емес әрекеттердің немесе қате салдарынан маңызды бұрмалануы жоқ қаржылық есептілікті дайындау үшін қажет деп айқындайтын ішкі бақылау процедуралары үшін жауап береді.

Аудиторлардың жауапкершілігі

Біздің міндетіміз жүргізілген аудит негізінде осы қаржылық есептілік туралы пікірімізді білдіру болып табылады. Біз аудитті Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргіздік. Бұл стандарттар біздің әдеп нормаларын сақтауымызды, аудитті қаржылық есептілікте маңызды бұрмаланулардың жоқтығына жеткілікті түрде сенімді болатындай етіп жоспарлауымызды және жүргізуімізді талап етеді.

Аудит қаржылық есептілікте берілген сомалар мен ақпаратқа қатысты аудиторлық дәлелдер алуға бағытталған процедуралардың орындалуын қамтиды. Шынайы емес әрекеттердің немесе қатенің салдарынан қаржылық есептіліктің едәуір бұрмалану тәуекелін бағалауды қоса алғанда, процедураларды таңдау аудитор тұжырымдарына негізделеді. Бұл тәуекелді бағалау кезінде аудитор қаржылық есептілікті дайындау мен дұрыс беруге қатысты ішкі бақылау аспектілерін компанияның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікірін білдіру үшін емес, нақты жағдайларда қажет аудит процедураларын анықтау үшін қарастырады. Сондай-ақ Аудит таңдалған есеп саясатының орындылығы мен басшылық жасаған бухгалтерлік бағалаулардың негізділігін бағалауды және тұтас қаржылық есептіліктің берілуін бағалауды қамтиды.

Біз алған аудиторлық дәлелдер пікірімізді білдіруге жеткілікті әрі тиісінше деп санаймыз.

Пікір

Біздің ойымызша қаржылық есептілік барлық маңызды аспектілерде «Аграрлық несие корпорациясы» акционерлік қоғамының 2013 жылдың 31 желтоқсанына қаржылық жағдайын, сондай-ақ көрсетілген күнге аяқталған жыл үшін оның қаржы нәтижелері мен ақша қаражатының қозғалысын Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес лайықты түрде көрсетеді.

Ernst & Young LLP

Ж. Жемалетдинов
ERNST & YOUNG

Евгений Жемалетдинов
Аудитор / «Эрнст энд Янг» ЖШС-тің
Бас директоры

Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі
2005 жылғы 15 шілдеде берген сериясы МФЮ-2
№0000003 болатын Қазақстан Республикасының
аумағында аудиторлық қызметпен айналысуға
арналған мемлекеттік лицензия

Аудитордың 2003 жылғы 24 желтоқсандағы
№0000553 біліктілік күзлігі

2014 жылғы 26 наурыз

ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ЕСЕП

2013 жылдың 31 желтоқсанына

(мың теңгемен)

	<i>Ескер.</i>	2013	2012
Активтер			
Ақша қаражаты және олардың баламалары	5	1.292.649	2.172.664
Кредиттік ұйымдардағы қаражат	6	8.493.015	–
Туынды қаржы активтері	7	–	245.796
Клиенттерге берілетін кредиттер	8	113.210.190	82.061.146
Сатуға арналған активтер	9	73.931	89.812
Негізгі құралдар	10	176.234	171.010
Жылжымайтын мүлікке инвестициялар	10	80.614	86.628
Материалдық емес активтер	11	216.742	252.564
Табыс салығы бойынша ағымдағы активтер	17	382.045	359.787
Табыс салығы бойынша кейінге қалдырылған активтер	17	819.229	819.780
Басқа да активтер	12	1.023.437	223.763
Активтер жиыны		125.768.086	86.482.950
Міндеттемелер			
Кредиттік ұйымдардың қаражаты	13	3.012.375	2.369.301
Акционердің алдындағы берешек	14	47.536.685	15.111.020
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	15	5.911.490	3.913.890
Мемлекеттік және бюджеттен тыс ұйымдардың алдындағы берешек		86.868	111.988
Қысқа мерзімді бағалау міндеттемелері		98.796	103.266
Басқа да міндеттемелер	16	119.139	62.304
Міндеттемелер жиыны		56.765.353	21.671.769
Капитал			
Жарғылық капитал	18	74.227.371	69.349.371
Қосымша капитал		4.296.627	4.190.171
Резервтік капитал		992.725	702.348
Шартты бөлу резерві		(6.320.292)	(5.186.531)
Жинақталған дефицит		(4.193.698)	(4.244.178)
Капитал жиыны		69.002.733	64.811.181
Міндеттемелер мен капитал жиыны		125.768.086	86.482.950

Корпорация Басқармасы атынан қол қойылды және шығаруға бекітілді

Нұрлыбек Төлебайұлы Малеев

Ирина Николаевна Зайтуллаева

Басқарма Төрағасы

Бас бухгалтер

2014 жылғы 26 наурыз

ПАЙДА МЕН ЗИЯНДАР ТУРАЛЫ ЕСЕП**2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін***(мың теңгемен)*

	<i>Ескер.</i>	2013	2012
Пайыздық кірістер			
Клиенттерге берілетін кредиттер		7.202.725	5.671.013
Ақша қаражаты және олардың баламалары		232.638	504.806
		<u>7.435.363</u>	<u>6.175.819</u>
Пайыздық шығыстар			
Акционердің алдындағы берешек		(1.029.870)	(1.071.792)
Кредиттік ұйымдардың қаражаты		(78.108)	(605.415)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар		(333.156)	(254.359)
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдардың алдындағы берешек		(6.858)	(9.394)
		<u>(1.447.992)</u>	<u>(1.940.960)</u>
Таза пайыздық кіріс		5.987.371	4.234.859
Кредиттердің құнсыздану резерві	8	(3.063.632)	(2.409.077)
Құнсыздану резервін шегере отырып таза пайыздық кіріс		2.923.739	1.825.782
Туынды қаржы активтерін қайта бағалаудан болған таза (шығыстар)/кірістер	7	(113.555)	647.401
Валюта баптарын қайта бағалаудан болған таза кірістер / (шығыстар)		11.766	(41.702)
Басқа да кірістер		13.170	18.399
Пайыздық емес (шығыстар)/кірістер		(88.619)	624.098
Персонал шығыстары	20	(1.364.992)	(1.219.289)
Басқа да операциялық шығыстар	20	(775.102)	(653.389)
Сатуға арналған активтердің құнсыздануынан болған шығыс	9	-	(5.300)
Пайыздық емес шығыстар		(2.140.094)	(1.877.978)
Табыс салығы бойынша шығыстарға дейінгі пайда		695.026	571.902
Пайда салығы бойынша шығыс	17	(257.377)	(184.733)
Есепті жылдағы пайда		437.649	387.169

Корпорация Басқармасы атынан қол қойылды және шығаруға бекітілді

Нұрлыбек Төлебайұлы Малелов

Басқарма Төрағасы

Ирина Николаевна Зайтуллаева

Бас бухгалтер

2014 жылғы 26 наурыз

ЖИЫНТЫҚ КІРІС ТУРАЛЫ ЕСЕП

2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

(мың теңгемен)

	<i>Ескер.</i>	2013	2012
Есепті жылдағы пайда		437.649	387.169
Өзге жиынтық кіріс		-	-
Бір жылғы жиынтық кіріс жиыны		437.649	387.169

Корпорация Басқармасы атынан қол қойылды және шығаруға бекітілді

Нұрлыбек Төлебайұлы Малелов

Басқарма Төрағасы

Ирина Николаевна Зайтуллаева

Бас бухгалтер

2014 жылғы 26 наурыз

КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ЕСЕП

2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

(мың теңгемен)

	Жарғылық капитал	Қосымша капитал	Резервтік капитал	Шартты бөлу резерві	Жинақталған дефицит	Жиыны
2011 жылдың 31 желтоқсанына	65.349.371	3.904.973	533.203	(4.655.348)	(4.462.202)	60.669.997
Бір жылғы жиынтық кіріс жиыны	-	-	-	-	387.169	387.169
Акционерден алынған қарыздарды бастапқыда мойындаудан болған қосымша төленген капиталды тану (18-ескертпе)	-	285.198	-	-	-	285.198
Шартты бөлу бойынша резервті қалыптастыру (18-ескертпе)	-	-	-	(531.183)	-	(531.183)
Жарғылық капиталды ұлғайту (18-ескертпе)	4.000.000	-	-	-	-	4.000.000
Резервтік капиталды ұлғайту (18-ескертпе)	-	-	169.145	-	(169.145)	-
2012 жылдың 31 желтоқсанына	69.349.371	4.190.171	702.348	(5.186.531)	(4.244.178)	64.811.181
Бір жылғы жиынтық кіріс жиыны	-	-	-	-	437.649	437.649
Акционерден алынған қарыздарды бастапқыда мойындаудан болған қосымша төленген капиталды тану (18-ескертпе)	-	106.456	-	-	-	106.456
Шартты бөлу бойынша резервті қалыптастыру (18-ескертпе)	-	-	-	(1.133.761)	-	(1.133.761)
Жарғылық капиталды ұлғайту (18-ескертпе)	4.878.000	-	-	-	-	4.878.000
Дивидендтерді төлеу (18-ескертпе)	-	-	-	-	(96.792)	(96.792)
Резервтік капиталды ұлғайту (18-ескертпе)	-	-	290.377	-	(290.377)	-
2013 жылдың 31 желтоқсанына	74.227.371	4.296.627	992.725	(6.320.292)	(4.193.698)	69.002.733

Корпорация Басқармасы атынан қол қойылды және шығаруға бекітілді

Нұрлыбек Төлебайұлы Малеев

Басқарма Төрағасы

Ирина Николаевна Зайтуллаева

Бас бухгалтер

2014 жылғы 26 наурыз

АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ЕСЕП

2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

(мың теңгемен)

	Ескер.	2013	2012
Операциялық қызметтен болған ақша ағындары			
Алынған пайыздар		5.556.407	5.552.271
Төленген пайыздар		(741.681)	(1.215.303)
Туынды қаржы активтері бойынша іске асырылған кірістер	7	119.908	464.566
Шетел валютасымен операциялар бойынша іске асырылған кірістер		15.047	(7.527)
Төленген персонал шығыстары		(1.016.222)	(1.195.269)
Басқа да төленген операциялық шығыстар		(562.831)	(532.824)
Операциялық активтер мен міндеттемелердегі өзгерістерге дейінгі операциялық қызметтен түскен ақша ағындары		3.370.628	3.065.914
<i>Операциялық активтердің таза (көбеюі)/азаяуы:</i>			
Клиенттерге берілетін кредиттер		(34.527.209)	(3.513.891)
Басқа да активтер		(156.051)	(172.163)
Кредиттік ұйымдардағы қаражат		(8.493.015)	-
<i>Операциялық міндеттемелердің таза (азаяуы)/ұлғаюы:</i>			
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдардың алдындағы берешек		(31.140)	(31.140)
Басқа да міндеттемелер		(156.792)	(31.309)
Пайда салығына дейінгі операциялық қызметтен болған ақша қаражатының таза пайдаланылуы		(39.993.579)	(682.589)
Төленген пайда салығы		(22.258)	(88.358)
Операциялық қызметтен түскен ақша қаражатының таза пайдаланылуы		(40.015.837)	(770.947)
Инвестициялық қызметтен түскен ақша ағындары			
Сатуға арналған активтерді сату	9	15.881	72.554
Негізгі құралдарды сату		4.039	-
Негізгі құралдарды сатып алу		(39.911)	(60.142)
Материалдық емес активтерді сатып алу		(8.924)	(12.732)
Инвестициялық қызметтен түскен ақша қаражатының таза пайдаланылуы		(28.915)	(320)
Қаржылық қызметтен түскен ақша ағымдары			
Жарғылық капиталды ұлғайтудан түскен түсімдер	18	4.878.000	4.000.000
Кредиттік ұйымдардан тартылған қарыз қаражатының түсуі		4.000.000	-
Кредиттік ұйымдардан тартылған қарыз қаражатын өтеу		(3.411.000)	(4.486.175)
Акционерден тартылған қарыз қаражатының түсуі		75.380.199	31.829.697
Акционерден тартылған қарыз қаражатын өтеу		(43.557.655)	(31.988.364)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар		1.985.896	3.840.405
Сатып алынған борыштық бағалы қағаздар		(13.911)	(5.374.992)
Дивидендтерді төлеу	18	(96.792)	-
Қаржылық қызметтен түскен ақша қаражатының таза түсімі		39.164.737	(2.179.429)
Ақша қаражаты мен олардың баламаларының таза көбеюі/(азаяуы)		(880.015)	(2.950.696)
Есепті жыл басындағы ақша қаражаты және олардың баламалары	5	2.172.664	5.123.360
Есепті жыл соңындағы ақша қаражаты және олардың баламалары	5	1.292.649	2.172.664

Корпорация Басқармасы атынан қол қойылды және шығаруға бекітілді

Нұрлыбек Төлебайұлы Малелов

Басқарма Төрағасы

Ирина Николаевна Зайтуллаева

Бас бухгалтер

2014 жылғы 26 наурыз

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

1. Қызмет сипаты

«Аграрлық несие корпорациясы» акционерлік қоғамы (бұдан әрі мәтін бойынша – «Корпорация») Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес акционерлік қоғам нысанында Қазақстан Республикасы Үкіметінің «Аграрлық секторды кредиттеу мәселелері туралы» 2001 жылғы 25 қаңтардағы №137 қаулысымен құрылды. Корпорация өз қызметін Қазақстан Республикасының 2006 жылғы 3 ақпандағы № 24 банк заңнамаларымен көзделген операцияларды жүргізуге арналған Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің жанындағы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау комитеті (бұдан әрі – «ҚҚК») берген лицензияның негізінде жүзеге асырады. Сонымен бірге, Корпорацияның Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау комитеті Басқармасының 2005 жылғы 30 шілдедегі № 274 қаулысымен тағайындалған қаржылық агенттік мәртебесі бар.

Корпорацияның негізгі қызмет түрлері мыналар:

- Ауыл шаруашылық секторын қолдау жөніндегі мемлекеттік бағдарламаларды іске асыру;
- Агроөнеркәсіптік кешенде өз жобаларын іске асыру үшін отандық және шетелдік инвестицияларды тарту;
- Агроөнеркәсіптік кешендегі жобаларды әзірлеу және іске асыру;
- Берілген қаражатты өтеу есебінен кепіл мүлкін және ауыл шаруашылық өнімдерін өткізу;
- Тиісті лицензиялардың негізінде банктік қарыз операцияларын жүзеге асыру;
- Лизинг қызметін жүзеге асыру.
- Жарғыда көзделген, Қоғамның мақсаттары мен міндеттеріне жауап беретін, заңнамалық актілермен тыйым салынбаған өзге де қызмет түрлері.

Корпорацияның тіркелген кеңсежайы мына мекенжайда орналасқан: Қазақстан Республикасы, Астана қаласы, Иманов көшесі, 11.

Корпорацияның жалғыз акционері «ҚазАгро» ұлттық басқарушы холдинг» акционерлік қоғамы (бұдан әрі мәтін бойынша – «ҚазАгро» немесе «Акционер») болып табылады. Қазақстан Республикасының Үкіметі түпкі бақылаушы тарап болып табылады.

2013 және 2012 жылдардың 31 желтоқсанына Корпорацияның Қазақстан Республикасының аумағында тіркелген 13 филиалы бар.

2. Есептілікті дайындау негізі

Жалпы бөлім

Осы қаржылық есептілік Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына («ХҚЕС») сәйкес әзірленді.

Қаржылық есептілік «Есеп саясатының негізгі ережелері» бөлімінде аталып өткенді қоспағанда, тарихи құны бойынша бағалауды есепке алу қағидатына сәйкес әзірленді. Мысалы, ендірілген туынды қаржы құралдары әділ құны бойынша есепке алынуы тиіс, ал сатуға арналған активтер өткізу шығыстарын немесе олардың ағымдағы құнын шегере отырып, әділ құнның ең азы бойынша ескеріледі.

Осы қаржылық есептілік бір акция есебінен алынған деректерді қоспағанда немесе егер өзгесі көрсетілмесе, мың қазақстандық теңгемен (бұдан әрі мәтін бойынша – «мың теңге») көрсетілген.

Есеп саясатындағы өзгерістер

2013 жылдың 1 қаңтарынан бастап Корпорация келесі қайта қаралған ХҚЕС-ті қолданды:

13 ХҚЕС (IFRS) «Әділ құнды бағалау»

13 ХҚЕС (IFRS) бір стандартта ХҚЕС-ке сай әділ құнын бағалауға қатысты барлық нұсқауларды біріктіреді. 13 ХҚЕС (IFRS) компаниялар әділ құнды пайдалануға міндетті болған кезіндегі анықтамаларға қатысты өзгерістерді енгізбей, әділ құнды пайдалану қажет болғанда немесе ХҚЕС құрамындағы басқа да стандарттарға сәйкес рұқсат етілгенде ХҚЕС-ке сай әділ құнды бағалауға қатысты нұсқауларды береді. 13 ХҚЕС (IFRS) қолданылуы Корпорация айқындаған әділ құнды бағалауға айтарлықтай әсер етпеді.

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

2. Есептілікті дайындау негізі (жалғасы)

Есеп саясатындағы өзгерістер (жалғасы)

13 ХҚЕС (IFRS) «Әділ құнды бағалау» (жалғасы)

13 ХҚЕС (IFRS) сондай-ақ, 7 ХҚЕС (IFRS) «Қаржы құралдары: ақпаратты ашып көрсетуді» қоса алғанда, ХҚЕС құрамындағы басқа стандарттарда қамтылған ақпараттың ашылып көрсетілуіне қойылатын қолданыстағы талаптарды ауыстыратын әділ құны туралы белгілі бір ақпараттың ашылып көрсетілуі туралы талаптарды көздейді. 34.16A(j) ХҚЕС (IAS) сай қаржы құралдарына қатысты ақпараттың ашылып көрсетілуіне жататын мұндай талаптардың біркатары аралық қысқартылған қаржылық есептілікке де қолданылады. Корпорация қаржы құралдарының әділ құны туралы ақпаратты 21-ескертпеде ашып көрсетті. 13 ХҚЕС (IFRS) қолданылуы Корпорация айқындаған әділ құнды бағалауға айтарлықтай әсер етпеді.

19 ХҚЕС (IAS) түзету «Қызметкерлерге төленетін сыйақы»

ХҚЕС жөніндегі кеңес 19 ХҚЕС (IFRS) «Қызметкерлерге сыйақы» 2013 жылғы 1 қаңтардан немесе осы мерзімнен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдер үшін күшіне енеді. Түзетулер қызметкерлерге төленетін сыйақылардың есепке алынуына елеулі өзгерістер енгізеді, атап айтқанда, зейнетақы жоспарындағы активтер мен міндеттемелердегі өзгерістерді кейінге қалдырылған мойындау мүмкіндігін («дәлізді әдіс» деп аталады) жоққа шығарады. Сонымен бірге, түзетулер пайдада немесе зиянда мойындалатын таза зейнетақы активтеріндегі (міндеттемелеріндегі) өзгерістерді пайыздар бойынша таза кіріспен (шығыспен) және қызмет құнымен шектейді. Түзету Корпорацияның қаржылық жағдайына немесе оның қызметінің нәтижелеріне әсерін тигізбеді.

12 ХҚЕС (IFRS) «Басқа компанияларға қатысу үлестері туралы ақпаратты ашып көрсету»

12 ХҚЕС (IFRS) компанияның еншілес компанияларға, бірлескен қызметке, қауымдасқан және құрылымдалған компанияларға қатысу үлестеріне жататын ақпаратты ашып көрсетуге қойылатын талаптар қамтылған. 12 ХҚЕС (IFRS) талаптары еншілес компанияларға қатысты бұрын қолданылған талаптарға қарағанда барынша кешенді болып табылады. Оның мысалы ретінде еншілес компания көпшілік дауыс беру құқықтары кем болған кезде бақыланған жағдай болуы мүмкін, Корпорацияның елеулі бақыланбайтын қатысу үлестері бар еншілес компаниялары, сондай-ақ шоғырланбайтын құрылымдалған еншілес компаниялары жоқ.

1 ХҚЕС-ке (IAS) «Басқа да жиынтық кіріс баптарын ұсыну» түзету

Түзету басқа да жиынтық кіріс құрамында ұсынылатын баптардың топтастырылуын өзгертеді. Келешекте белгілі бір сәтте (мысалы, сату үшін қолда бар қаржы активтері бойынша таза шығыстар немесе кірістер) пайда немесе зиян құрамында қайта жіктелуі мүмкін бап ешқашан қайта жіктелмейтін баптардан (мысалы, ғимаратты қайта бағалау) жеке ұсынылуы тиіс. Түзету тек ақпараттың ұсынылуына ғана әсер етеді және Корпорацияның қаржылық жағдайын немесе қызметінің қаржылық нәтижелерін қозғамайды.

1 ХҚЕС-ке (IAS) «Салыстырмалы ақпаратқа қатысты талаптарды түсіндіру» түзету

Түзету қосымша салыстырмалы ақпаратты ерікті ашып көрсету мен ең аз қажетті салыстырмалы ақпарат арасындағы айырманы түсіндіреді. Компания бір салыстырмалы кезең үшін ең аз деректерден артық салыстырмалы ақпаратты ерікті негізде ұсынған кезде қаржылық есептіліктің тиісті ескертпелеріне салыстырмалы ақпаратты қосуы тиіс. Түзетуде мұндай қосымша ақпаратты ретроспективті қайта есептеу немесе қаржылық есептілік баптарын қайта жіктеу нәтижесінде ұсынылатын қаржылық жағдай туралы кіріспе есептің ескертпелерінде ұсыну міндетті болып табылмайды. Түзету тек ақпараттың ұсынылуына ғана әсер етеді және Корпорацияның қаржылық жағдайын немесе қызметінің қаржылық нәтижелерін қозғамайды.

7 ХБЕС-ке (IFRS) түзетулер «Ақпаратты ашып көрсету – қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелерді өзара есепке алу»

Мұндай түзетулерге сай компаниялар өзара есепке алу құқықтары және тиісті келісімдер туралы ақпаратты (мысалы, қамтамасыз етуді ұсыну туралы келісімдер) ашып көрсетуге міндетті. Мұндай ашып көрсетулер пайдаланушыларды өзара есепке алу туралы келісімнің компанияның қаржылық жағдайына ықпалын бағалау үшін пайдалы ақпаратпен қамтамасыз етеді. Ақпаратты ашып көрсетуге қатысты жаңа талаптар 32 ХҚЕС (IAS) «Қаржы құралдары: ақпаратты ұсыну» сәйкес өзара есепке алынатын мойындалған барлық қаржы құралдарына қолданылады. Ақпаратты ашып көрсетуге қатысты талаптар заңмен бекітілген өзара есепке алу туралы бас келісімнің немесе олардың 32 ХҚЕС-ке (IAS) сай өзара есепке алынатындығына не алынбайтындығына қарамастан дәл сондай келісімнің мәні болып табылатын мойындалған қаржы құралдарына қолданылады. Түзету Корпорацияның қаржылық жағдайына немесе оның қызметінің нәтижелеріне әсерін тигізбеді.

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. Есеп саясатының негізгі ережелері

Қаржы активтері

Бастапқы тану

39 ХҚЕС (IAS) ережелеріне сәйкес қаржы активтері пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша қайта бағаланатын қаржы активтері; кредиттер және дебиторлық берешек; өтеуге дейін ұсталатын инвестициялар; сату үшін қолда бар қаржы активтері ретінде жіктеледі. Есепке алуда бастапқы бейнелеу кезінде қаржы активтері әділ құны бойынша бағаланады. Егер инвестициялар пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша қайта бағаланатын қаржы активтері ретінде жіктелмесе, есептілікте бейнелеу кезінде олардың әділ құнына мәміле бойынша тікелей байланысты шығыстар қосылады. Есепке алуда қаржы активтерін бастапқы бейнелеу кезінде оларға тиісті санат береді және одан кейін төменде сипатталған белгілі бір жағдайларда қаржы активтерін қайта жіктей алады.

Тану күні

Қаржы активтерін сатып алу және сату бойынша барлық стандарт операциялар операция мерзімінде, яғни Корпорация өзіне активті сатып алу бойынша міндеттеме алатын мерзімде бейнеленеді. Сатып алу немесе сату бойынша стандартты операцияларға қаржы активтерін сатып алу немесе сату операциялары жатады, әрі солардың шеңберінде активтерді заңнамада белгіленген немесе нарықта қабылданған мерзімде жеткізу талап етіледі.

«Бірінші күнгі кіріс»

Егер белсенді емес нарықтағы мәміле бағасы бір құрал бойынша бақыланатын нарықтағы ағымдағы нарықтық мәмілелердің әділ құнынан ерекшеленсе немесе алғашқы өлшемдері бақыланатын нарықтардағы ақпаратты ғана қамтитын бағалау әдістемесіне негізделсе, онда Корпорация дереу пайда мен зияндар туралы есепте мәміле бағасы мен әділ құн арасындағы айырманы («бірінші күнгі кіріс») мойындайды. Тексерілмеген ақпарат пайдаланылған жағдайда мәміле бағасы мен үлгі негізінде айқындалған құн арасындағы айырма, тек егер бастапқы деректер тексерілетін болғанда немесе қаржы құралын мойындау тоқтаған жағдайда ғана пайда мен зияндар туралы есепте мойындалады.

Клиенттерге берілетін кредиттер

Қаржы құралдарының басқа санаттарына жіктелетін активтерді қоспағанда, нарықтық баға белгілеуі жоқ ақша ағындарымен айқындалатын немесе тіркелген туынды қаржы құралдары болып табылмайтын қаржы құралдары клиенттерге берілген кредиттерді білдіреді.

Корпорация беретін кредиттер бастапқыда әділ құны бойынша есепте оған қоса болған операциялық шығыстар көрсетіледі. Корпорация клиенттерге нарықтық бағадан төмен мөлшерлемелер бойынша кредиттер беру жөнінде кредиттік міндеттемені қабылдайды, осы кредиттік міндеттемелердің әділ құны бойынша міндеттеме, егер мұндай міндеттемені қабылдау шешімін Корпорация басшылығы қабылдаса, пайда мен зияндар туралы есепке немесе егер шешім акциялардың бақылау пакеті бар Акционерден алынған нұсқаулықтарға сәйкес қабылданса, акциялардың бақылау пакеті бар Акционерге болжамды бөлу ретінде сторнациялайтын жазбасымен қаржылық жағдай туралы есепте басқа міндеттемелерде ескеріледі.

Кредиттік міндеттеме кейіннен кредит берілгенге дейін пайда мен зияндар туралы есеп арқылы әділ құны бойынша түзетіледі, әрі кредиттік міндеттеме берілген ақша өтелуіне азаяды және қалған сальдо клиенттерге берілген кредиттер ретінде қаржылық жағдай туралы есепте ескеріледі. Нәтижесінде, клиенттерге берілген несиелер бастапқыда қаржылық жағдай туралы есепте әділ құны бойынша мойындалады және кейіннен мұндай кредиттер тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып, амортизацияланған құн бойынша ескеріледі. Клиенттерге берілген несиелер кез келген құнсыздану резервтерін шегере отырып ескеріледі.

Әділ құнды анықтау

Есепті кезеңдегі белсенді нарықта саудалануы жүзеге асырылып отырған қаржы құралдарының әділ құны мәміле бойынша шығыстар шегерілмей нарықтық баға белгілеулер немесе дилерлердің баға белгілеулері негізінде (ұзақ позицияларды сатып алуға арналған баға белгілеу және қысқа позицияларды сату үшін баға белгілеу) анықталады.

Белсенді нарықта саудалануы жүзеге асырылмайтын өзге қаржы құралдарының әділ құны ыңғайлы бағалау әдістемелері пайдалана отырып анықталады. Бағалау әдістемелеріне таза келтірілген құн негізіндегі модель, бақыланатын нарықта бағасы бар ұқсас құралдармен салыстыру, опциондарды бағалау модельдері және басқа бағалау модельдері кіреді.

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Қаржы активтері (жалғасы)

Өзара есепке алу

Қаржылық жағдай туралы есепте тек таза сальдоны бейнелей отырып, қаржы активтері мен міндеттемелерді өзара есепке алу өзара есепке алуды жүргізуге заңды бекітілген құқық және бір мезгілде міндеттемені реттеумен активті іске асыру ниеті болған кезде ғана жүзеге асырылады. Бұл, әдетте, өзара есепке алу туралы бас келісімдерге қатысты орындалмайды және тиісті активтер мен міндеттемелер қаржылық жағдай туралы есепте толық сомада көрсетіледі.

Ақша қаражаты және олардың баламалары

Ақша қаражаты мен олардың баламаларына активтің пайда болу күнінен бастап 90 күннен артық емес өтеу мерзімі бар ағымдағы және депозит шоттарында пайдалануда шектелмейтін қаражат кіреді.

Туынды қаржы құралдары

Корпорация өзінің әдеттегі қызметінің барысында валюта нарықтарында және капитал нарықтарында түрлі туынды қаржы құралдарын (оның ішінде, фьючерстер, форвардтар, своптар мен опциондар) пайдаланады. Осы қаржы құралдары саудаға арналады және бастапқыда әділ құны бойынша көрсетіледі. Әділ құн нарықтық баға белгілеудің немесе тиісті базалық құралдардың ағымдағы нарықтық және шарттық құнға әрі басқа да факторларға негізделген бағалау үлгілерінің негізінде айқындалады. Оң әділ құны бар туынды қаржы құралдары активтердің құрамында, ал теріс әділ құнымен – міндеттемелердің құрамында көрсетіледі. Аталған құралдармен жасалған операциялардан болған кірістер мен шығыстар саудалық бағалы қағаздармен операциялар бойынша таза кірістердің/(шығыстардың) немесе шетел валютасындағы операциялар бойынша таза кірістердің/(шығыстардың) құрамында қаржы құралының түріне қарай (сауда операциялары) пайда мен зияндар туралы есепте көрсетіледі.

Басқа қаржы құралдарының құрамына ендірілген туынды құралдар жеке ескеріледі және егер оларға тән сипаттамалар мен тәуекелдер негізгі шарттардың тәуекелдерімен және сипаттамаларымен тығыз байланысты болмаса және осы негізгі шарттар сатуға арналмаса және пайда мен залал арқылы әділ құны бойынша қайта бағаланбаса, әділ құны бойынша көрсетіледі. Негізгі шарттан бөлінген ендірілген туынды құралдар сауда портфелінің құрамында әділ құны бойынша ескеріледі, бұл ретте әділ құнның барлық өзгерістері пайда мен зияндар туралы есепте көрсетіледі.

Қарыз қаражаты

Шығарылған қаржы құралдары немесе олардың құрамдастары міндеттемелер ретінде жіктеледі, егер шарттық келісімнің нәтижесінде Корпорацияның ақша қаражатын немесе өзге де қаржы активтерін жеткізу не болмаса меншікті үлес құралдарының тіркелген санына ақша қаражатының немесе басқа да қаржы активтерінің тіркелген сомасына айырбас арқылы міндеттемені өзге тәсілмен орындауға міндеттемесі болса. Мұндай құралдарға үкімет алдындағы берешек, кредиттік ұйымдардың қаражаты, акционердің алдындағы берешек, шығарылған борыштық бағалы қағаздар кіреді. Бастапқыда мойындалғаннан кейін қарыз қаражаты пайыздың тиімді мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып, амортизацияланған құны бойынша көрсетіледі. Кірістер мен шығыстар міндеттемелердің мойындалуы тоқтаған кезде, сондай-ақ амортизация үрдісінде пайда мен зияндар туралы есепте бейнеленеді.

Операциялық жалдау – Корпорация жалға алушы ретінде

Мүлікті жалдау операциялық жал ретінде жіктеледі, әрі мұндайда жалға беруші жалдау нысанына меншік құқығымен байланысты тәуекелдер мен пайданы іс жүзінде өзіне сақтап қалады. Операциялық жалдау шарты бойынша төлемдер жалдау мерзімінің ішінде шығыстарға тепе-тең етіп есептен шығарылады және басқа операциялық шығыстардың құрамында ескеріледі.

Қаржы активтерінің құнсыздануы

Әрбір есепті күнге Корпорация қаржы активінің немесе қаржы активтері тобының құнсыздануының объективті белгілерінің болуын бағалайды. Қаржы активі немесе қаржы активтерінің тобы активті бастапқы танудан кейін орын алған бір немесе одан артық оқиға (орын алған «шығынның туындау жағдайы») нәтижесінде құнсызданудың объективті дәлелі болған және шығын орын алған жағдай (немесе жағдайлар) сенімді түрде бағалауға болатын қаржы активі мен қаржы активтерінің тобынан күтілетін болашақ ақша қаражаты ағымдарына әсер еткен жағдайда ғана құнсызданған ретінде шартты түрде белгіленеді.

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Қаржы активтерінің құнсыздануы (жалғасы)

Құнсыздану белгілеріне қарыз алушы немесе қарыз алушылар тобының айтарлықтай қаржылық қиындықтарының болуы, пайыздардың немесе негізгі қарыз сомасының төлемдері бойынша міндеттемелерді бұзуы, банкротқа ұшыраудың немесе қаржылық қайта ұйымдастырудың жоғары ықтималдылығы, сондай-ақ бақыланатын нарықтан алынатын ақпарат негізіндегі дәлел, күтілетін болашақ ақша қаражаты ағымдарының азаюы, мысалы мерзімі өткен төлемдер деңгейіндегі немесе активтер бойынша шығындармен ортақтастырылатын экономикалық жағдайлардағы өзгерістер кіреді.

Несиелік ұйымдардағы қаражат және клиенттерге берілген несиелер

Амортизацияланған құн бойынша есепке алынатын кредиттік ұйымдардағы қаражат пен клиенттерге берілетін кредиттерге қатысты Корпорацияның ең бірінші дербес негізде жеке маңызды қаржы активтері үшін немесе жеке маңызды болып табылмайтын қаржы активтері үшін тұтас құнсызданудың объективті белгілері болуын бағалайды. Соған қатысты құнсыздану шығындары мойындалатын дербес негізде құнсыздану мәніне бағаланатын активтер жиынтық негізде құнсыздану мәніне бағаланбауы тиіс.

Құнсызданудан шығынға ұшыраудың объективті дәлелдері болған жағдайда, шығын сомасы активтердің ағындағы құны мен ақшалай қаражаттың болашақ бағалау ағымдарының келтірілген құнының (әлі ұшырамаған кредиттер бойынша болашақ күтілетін шығындарды ескермейтін) арасындағы айырманы білдіреді. Активтің ағымдағы құны резерв шотын пайдалану есебінен төмендейді және шығын сомасы пайда мен зияндар туралы есепте танылады. Пайыздық кірістер актив бойынша бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме негізінде төмендетілген ағымдағы құн бойынша есептелуін жалғастырады. Өтеудің нақты перспективалары болмаған және барлық қамтамасыз ету іске асырылған немесе Корпорация берілген жағдайда, кредиттер мен тиісті резерв есептен шығарылады. Егер келесі жылы құнсыздану шығындарын бағалау сомасы құнсыздану шығындары танылғаннан кейін болған оқиғаларға байланысты көбейсе немесе азайса, бұрын танылған құнсыздану шығындарының сомасы резерв шотын түзету арқылы көбейтіледі немесе азайтылады. Егер есептен шығару кейіннен қалпына келтірілетін болса, онда қалпына келтіру сомасы пайда және шығындар туралы есепте көрсетіледі.

Болашақ күтілетін ақша ағымдарының келтірілген құны қаржы активі бойынша бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша дисконтталады. Егер кредит ауыспалы пайыздық мөлшерлеме бойынша берілген болса, онда құнсыздану шығындарын бағалау үшін дисконттау мөлшерлемесі ағымдағы тиімді пайыздық мөлшерлеме болады. Қамтамасыз ету ретінде берілген қаржы активтері бойынша болашақ күтілетін ақша ағымдарының келтірілген құнының есебі өндіру мүмкіндігінің болуына қарамастан қамтамасыз етуді алу мен іске асыру шығындары шегерілген өндіріп алу жағдайында алынуы мүмкін ақшалай қаражатты бейнелейді.

Құнсыздану белгілерінің болуын жиынтық бағалау мақсатында қаржы активтері кредиттік тәуекелдің актив түрі, сала, географиялық орналасу, қамтамасыз ету түрі, төлемдердің уақытылы болуы және басқа да факторлар сияқты сипаттамалары ескеріле отырып кредиттік рейтингтердің ішкі банктік жүйесі негізінде топтарға бөлінеді.

Құнсыздануы жиынтық негізде бағаланатын қаржы активтері тобы бойынша болашақ ақша ағымдары активтер бойынша шығындарға, топ активтерінің сипаттамасына ұқсас кредиттік тәуекелдердің сипаттамасына қатысты тарихи ақпарат негізінде анықталады. Шығындар бойынша тарихи ақпарат шығындар бойынша тарихи ақпарат бар жылдарға әсерін тигізбеген қолданыстағы талаптардың әсерін бейнелеу және осы сәтте жоқ тарихи кезең үшін талаптардың әсерін жоққа шығару мақсатында бақыланатын нарықтағы ағымдық ақпарат негізінде түзетіледі. Болашақ ақша ағымдарының өзгерістерін бағалау әрбір жыл үшін бақыланатын нарықтағы тиісті ақпараттың өзгерістерін бейнелейді және сәйкес келеді (мысалы, жұмыссыздық деңгейіндегі, жылжымайтын мүлік бағаларындағы, тауар бағаларындағы, төлем мәртебесіндегі немесе Корпорация шеккен залалдар мен мөлшерінің дәлелі болатын басқа факторлардағы өзгерістер). Келешек ақша ағымдарын бағалау үшін пайдаланылатын әдістеме мен жорамалдар шығындарды бағалау мен нақты нәтижелер арасындағы алшақтықты қысқарту үшін үнемі қайта қаралып отырады.

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Қаржы активтерінің құнсыздануы (жалғасы)

Кредиттерді қайта құрылымдау

Кепіл затын өндіріп алудың орнына, мүмкіндігіне қарай, Корпорация кредиттер бойынша талаптарды қайта қарастыруға тырысады, мысалы, төлемнің шарттық мерзімдерін ұзартып, кредит берудің жаңа талаптарын келіседі.

Мұндай қайта құрылымдаудың есебі келесі тәсілмен жасалады:

- Егер несиенің валютасы өзгерсе, алдыңғы несиенің мойындалуы тоқтатылады, ал жаңа несие қаржылық жағдай туралы есепте мойындалады.
- Егер қайта құрылымдау қарыз алушының қаржылық қиындықтарымен негізделмесе, Корпорация төменде сипатталған қаржылық міндеттемелердің мойындалуын тоқтату үшін қолданылатын әдіске ұқсас әдісті қолданады.
- Егер қайта құрылымдау қарыз алушының қаржылық қиындықтарымен негізделсе және кредит қайта құрылымдаудан кейін құнсызданған болып есептелсе, Корпорация жаңа талаптарға сәйкес бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып дисконтталған келешек ақша ағындарының келтірілген құны мен қайта құрылымдауға дейінгі ағымдағы құн арасындағы айырманы есепті кезеңде құнсыздану шығыстарының құрамында мойындайды. Егер кредит қайта құрылымдаудың нәтижесінде құнсызданбаған болса, Корпорация тиімді пайыздық мөлшерлемені қайта есептейді.
- Кредит, егер ол бойынша талаптар қайта қаралса, мерзімі өткен болып табылмайды. Корпорация басшылығы болашақ төлемдерді жасаудың барлық критерийлерін және олардың мүмкіндіктерін сақтауында көз жеткізу үшін қайта құрылымдалған кредиттерді үнемі қайта қарап отырады. Мұндай кредиттер жеке немесе жиынтық негізде құнсыздану мәніне бағалануын жалғастырады немесе олардың өтелетін құны кредит бойынша бастапқы немесе ағымдағы тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып бағаланады.

Қаржы активтері мен міндеттемелерді тануды тоқтату

Қаржы активтері

Қаржы активінің (немесе қолданылуына қарай – қаржы активінің бір бөлігінің немесе Компанияның ұқсас қаржы активтерінің бір бөлігінің) қаржылық жағдай туралы есепте танылуы тоқтатылады, егер:

Активтен ақша ағындарын алу құқығының қолданылу мерзімі аяқталса;

Корпорация активтен келетін ақша ағымдарын алу құқығын берсе немесе алған ақша ағымдарын толығымен елеулі кешіктіріусіз «транзит» келісім талаптарында үшінші тарапқа аудару міндеттемесін қабылдаса; сондай-ақ

Корпорация (а) не активтен түсетін бүкіл пайда мен тәуекелді түгелімен дерлік берсе, (б) не бермесе, алайда активтен түсетін пайда мен тәуекелді өзінде де сақтамайтын болса, бірақ осы активтің бақылануын берсе, қаржы активінің (немесе қолданылуына қарай – қаржы активінің бір бөлігінің немесе ұқсас қаржы активтер тобының бір бөлігінің) қаржылық жағдай туралы есепте танылуы тоқтатылады.

Корпорация активтен келетін ақша ағымдарын алу құқығын оған байланысты бүкіл пайда мен тәуекелді бермей де, өзінде сақтамай да, сондай-ақ активтің бақылануын бермей де берсе, мұндай актив есепке алуда Корпорацияның бұл активтегі қатысуын жалғастыратын шекте бейнеленеді. Берілген актив бойынша кепілдеме нысанындағы активке қатысуды жалғастыру Корпорацияға төлемге берілуі мүмкін өтемнің ең жоғарғы мөлшері мен активтің бастапқы ағымдағы құны мәндерінің ең азы бойынша бағаланады.

Қаржылық міндеттемелер

Қаржылық міндеттеме тиісті міндеттеме орындалған, күші жойылған немесе қолданылу мерзімі аяқталған жағдайда есептен алынады.

Қолданыстағы бір қаржылық міндеттемені сол кредитордың алдындағы басқа міндеттемеге елеулі ерекшеленетін талаптарда ауыстырған кезде немесе қолданыстағы міндеттеме талаптарына елеулі өзгерістер енгізілген жағдайда, бастапқы міндеттеме есептен алынады, ал жаңа міндеттеме пайда мен зияндар туралы есепте міндеттемелердің ағымдағы құнындағы айырма таныла отырып, есепке алуда бейнеленеді.

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Салық салу

Қазіргі уақытта Қазақстанда негізгі салық мәселелерін реттейтін бірыңғай Салық кодексі қолданылады. Қолданылатын салықтарға қосылған құнға салынатын салық, корпоративтік табыс салығы, әлеуметтік және басқа да салықтар кіреді. Көп жағдайларда нормативтік-құқықтық актілерді қолдану бойынша атқарушылық өкімдер түсініксіз болып табылады немесе олар тіптен жоқ және үлгі боларлық жағдайлардың шамалысы ғана анықталды. Ведомстволар арасында, сондай-ақ бір ведомствоның ішінде ережелердің заңи тұжырымдамасына қатысты түрлі пікірлер жиі кездеседі, бұл біршама белгісіздік пен кикілжің жағдайлар тудырады. Салық декларациялары, сондай-ақ заңи реттеудің басқа да салалары (мысалы, кеден және валюталық бақылау мәселелері) заң бойынша елеулі айыппұлдарды, өсімпұлды және тұрақсыздық айыбын есептеуге құқылы бірнеше ведомство бақылауында. Мұндай жағдай, мысалы, салықтық заңнама жүйелері анағұрлым дамыған басқа елдерге қарағанда Қазақстанда салықтық тәуекелдер ықтималдылығының үлкен дәрежесін қалыптастырады.

Басшылық Корпорация оның қызметін реттейтін Қазақстан Республикасының салық заңнамасының ережелерін ұстанады деп есептейді. Дегенмен, тиісті органдар даулы салық мәселелеріне қатысты өзге ұстанымды ұстана алады деген тәуекел бар.

Негізгі құралдар

Негізгі құралдар жинақталған құнсыздану шығындары мен жинақталған амортизация шегерілген, күнделікті қызмет көрсету шығыстары ескерілмеген нақты құны бойынша бейнеленеді. Мұндай құнға, егер олар мойындау критерийлеріне жауап берсе, орын алу фактісі бойынша танылатын құрал-жабдықты ауыстыруға байланысты шығындар кіреді.

Бұл активтің ағымдағы құнын өтеудің мүмкін еместігін көрсететін оқиғалар мен жағдайлардағы өзгерістер туындаған жағдайда, негізгі құралдардың ағымдағы құнының құнсыздануы бағаланады.

Нысанның амортизациясы ол пайдалану үшін қол жетімді болғанда ғана басталады. Амортизация активтердің пайдалы қызметінің бағалау мерзімдеріне негізделген келесі жылдық мөлшерлемелер бойынша желілік әдіспен есептеледі:

Үйлер мен ғимараттар	4,5%
Компьютерлер мен оргтехника	10%-20%
Көлік құралдары	10%
Басқа	7%-10%

Қалдық құны, пайдалы қызмет мерзімі және активтердің амортизациясын есептеу әдістемелері әрбір есепті жыл соңында сарапталады және қажет болған жағдайда түзетіледі.

Жөндеу және бұрынғы калпына келтіру шығыстары оларды жүзеге асыру шамасына қарай шығындарға жатқызылады және олар капиталға айналатын жағдайларды қоспағанда, басқа да операциялық шығыстардың құрамына қосылады.

Инвестициялық меншік

Инвестициялық меншік жылжымайтын мүлікті ұзақ мерзімге жалға беруден болатын кірістерді немесе Корпорация негізгі құралдар ретінде пайдаланбайтын мүлік құнының өсімінен болатын кірістерді алуға арналған.

Инвестициялық жылжымайтын мүлік алғашқыда, мәміле бойынша шығындарды қоса алғанда, нақты құны бойынша бағаланады. Баланстық құнға, мойындау критерийлерін орындау шартымен мұндай шығындардың пайда болуы сәтіне қолдағы инвестициялық жылжымайтын мүліктің бөліктерін ауыстыру құны кіреді және инвестициялық мүлікке күнделікті қызмет көрсету шығындары кірмейді. Инвестициялық жылжымайтын мүлік кейіннен, жинақталған амортизацияны шегере отырып, өзіндік құны бойынша бағаланады. Инвестициялық жылжымайтын мүлік пайдалы қызмет ету мерзімінің ішінде желілік негізде амортизацияланады.

Инвестициялық жылжымайтын мүліктің қаржылық есептілік туралы есепте мойындалуын тоқтату ол шыққан кезде не болмаса келешекте экономикалық пайда алу күтілмесе, жүзеге асырылады. Инвестициялық жылжымайтын мүліктің шығуынан болған кез келген кірістер мен залалдар мойындалуы тоқтаған жылы жиынтық кіріс туралы есепте танылады.

Инвестициялық жылжымайтын мүлікке және инвестициялық жылжымайтын мүліктен аударымдар пайдалануда өзгерістер болғанда ғана жүзеге асырылады. Инвестициялық жылжымайтын мүліктен меншік иесі алып отырған жылжымайтын мүлік объектісіне аудару кезінде баланстық құнның өзгеруі болмайды, өйткені Корпорация инвестициялық жылжымайтын мүлік үшін, сол сияқты меншік иесі алып отырған жылжымайтын мүлік үшін, қоса санат үшін өзіндік құн бойынша есепке алу үлгісін пайдаланады.

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Материалдық емес активтер

Материалдық емес активтерге бағдарламалық жасақтама мен лицензиялар кіреді.

Бөлек сатып алынған материалдық емес активтер бастапқыда нақты құны бойынша бағаланады. Бастапқы танудан кейін материалдық емес активтер жинақталған құнсыздану шығындары мен жинақталған амортизация шегерілген нақты құны бойынша көрсетіледі. Шектелген пайдалы қызмет ету мерзімі бар материалдық емес активтер 1-тен 10-ке дейінгі жылды құрайтын пайдалы қызмет мерзімі ішінде амортизацияланады, мүмкін құнсыздану белгілері болған жағдайда, құнсыздану мәніне сарапталады.

Амортизация активтерді пайдалы пайдаланудың келесі бағалау мерзімдерінің ішінде желілік әдіспен есептеледі:

Материалдық емес активтер

10%-100%

Сатуға арналған деп жіктелетін активтер

Корпорация айналымнан тыс активтерді, егер олардың ағымдағы құнын өтеу көбінесе пайдалану барысында емес, мәмілені іске асыру барысында жоспарланса, сатуға арналған деп жіктеп отыр. Бұл үшін айналымнан тыс активтер мұндай активтерді сатудың әдеттегі, үлгі шарттары болып табылатын шарттарда оларды қазіргі күйінде дереу сату үшін қолжетімді болуы тиіс, бұл ретте олардың сатылуы жоғары ықтималдылық деңгейімен сипатталуы тиіс.

Сатудың жоғары ықтималдылығы Корпорация басшылығының айналымнан тыс активті іске асырудың жоспарын қатаң түрде орындау ниетін болжайды. Бұл ретте сатып алушыны іздестіру және мұндай жоспарды орындау бойынша белсенді іскімүлдер жоспары басталуы тиіс. Бұдан басқа айналымнан тыс актив оның ағымдағы әділ құнын ескере отырып негізделген болып табылатын баға бойынша өткізілуге белсенді түрде ұсынылуы тиіс. Сонымен бірге сатылымды аяқталған мәміле ретінде көрсету сатуға арналған ретінде айналымнан тыс активтер жіктелген күннен бастап бір жылдың ішінде күтілуі тиіс.

Корпорация сатуға арналған деп жіктелетін активтерді ағымдағы құнның ең аз мәні және сату шығыстарын шегере отырып әділ құны бойынша бағалайды. Активтердің ағымдағы құнының ықтимал құнсыздану оқиғалары немесе соған көрсететін жағдайлардың өзгеруі басталған жағдайда Корпорация сату шығыстарын шегере отырып олардың құнын әділ құнына дейін бастапқы, сондай-ақ кейінгі есептен шығару кезінде құнсызданудан болған шығынды көрсетеді.

Жарғылық капитал

Акционерлік капиталға жарналар шығаруға арналған тікелей шығындарды шегере отырып тарихи құны бойынша мойындалады.

Дивидендтер

Дивидендтер есепті мерзімге дейін жарияланған жағдайда ғана міндеттемелер ретінде танылады және есепті мерзімдегі капитал сомасынан шегеріледі. Егер есепті кезеңге дейін ұсынылған болса, сондай-ақ есепті кезеңнен кейін, бірақ қаржылық есептіліктің бекітілу мерзіміне дейін ұсынылған немесе жарияланған болса, дивидендтер туралы ақпарат есептілікте ашылады.

Шартты бөлу резерві

Корпорация Акционердің атынан нарықтық мөлшерлемеден төмен мөлшерлемелер бойынша кредиттік келісімді жасағанда, кредиттік міндеттеменің әділ құны Акционерге болжамды бөлу ретінде шартты бөлу бойынша резерв ретінде мойындалады.

Қосымша капитал

Корпорация Акционерден нарықтық бағадан төмен мөлшерлемелер бойынша несиелерді немесе басқа да қаржылық көмекті алғанда, алынған ақшалай өтемақы мен несиелердің немесе басқа да қаржылық көмектің әділ құны арасындағы айырма қосымша капитал ретінде ескеріледі.

Резервтер

Корпорацияның өткеніндегі белгілі бір оқиғаның салдарынан реттелуі ықтималдылықтың үлкен дәрежесіндегі болашақ экономикалық пайданы қамтитын ресурстар шығысын талап ететін және сенімділіктің жеткілікті дәрежесінде бағалауға болатын заңды немесе ерікті түрде қабылдаған міндеттемелері болса, резервтер танылады.

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Шартты активтер және міндеттемелер

Шартты міндеттемелер қаржылық жағдай туралы есепте бейнеленбейді, мұндайда оларды өтеуге байланысты ресурстардың шығарылуы күмәнді болып табылатын жағдайларды қоспағанда олар туралы ақпарат қаржылық есептілікте ашылады. Шартты активтер қаржылық жағдай туралы есепте бейнеленбейді, мұндайда оларға байланысты экономикалық пайданы алу мүмкін болып табылатын жағдайларда олар туралы ақпарат қаржылық есептілікте ашылады.

Кірістер мен шығыстарды тану

Егер Корпорация экономикалық пайда алады деген жоғары ықтималдық бар болса, және егер түсімнің сенімді бағалануы мүмкін болса, түсім танылады. Қаржылық есептілікте түсімді тану үшін мынадай белгілер орындалуы тиіс:

Пайыздық және дәл сондай кірістер мен шығыстар

Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын барлық қаржы құралдары бойынша пайыздық кірістер мен шығыстар дисконттау кезіндегі тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша бейнеленеді, ол бойынша қаржылық құралды пайдаланудың болжалды мерзімі ішінде немесе қолданылуына қарай қысқарақ мерзім ішінде күтілетін болашақ ақша төлемдері мен түсімдері дәлдікпен қаржы активінің немесе қаржылық міндеттеменің таза баланстық құнында келтіріледі. Есептеу кезінде қаржы құралы бойынша барлық шарттық талаптар (мысалы, мерзімінен бұрын өтеу құқығы) және тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігі болып табылатын құралға тікелей байланысты комиссиялық немесе қосымша шығыстар ескеріледі, бірақ несиелер бойынша келешек шығындар ескерілмейді. Корпорация төлемдердің немесе түсімдердің бағаларын қайта қарастырған жағдайда, қаржы активінің немесе қаржылық міндеттеменің ағымдағы құны түзетіледі. Түзетілген ағымдағы құн бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме негізінде есептеледі, ал ағымдағы құнның өзгерісі пайыздық кірістер мен шығыстар ретінде бейнеленеді.

Қаржылық есептілікте бейнеленген қаржы активінің немесе ұқсас қаржы активтер тобының құны құнсыздану салдарынан төмендеген жағдайда, пайыздық кірістердің бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша жаңа ағымдағы құн негізінде танылуы жалғаса береді.

Комиссиялық кірістер

Корпорация клиенттерге көрсететін әр түрлі қызметтерден комиссиялық кірістер алады.

Кредитті ұйымдастырғаны үшін комиссияның мерзімі тиісті тікелей шығындармен бірге ұлғайтылады және кредиттің тиімді пайыздық мөлшерлемесін түзету ретінде мойындалады. Егер кредитті беру міндеттемесінің салдарынан кредитті беру туралы шарт жасалатын болса, кредитті беру міндеттемесі үшін комиссия келешек кезеңдер кірістерінің құрамына (тиісті тікелей шығындармен бірге) кіреді және кейіннен кредит бойынша нақты кірістерді түзету ретінде көрсетіледі. Егер кредитті беру міндеттемесі кредиттің берілуіне әкеліп соқтырған жағдайда, ол төмен деп бағаланады, әрі кредитті беру міндеттемесі үшін комиссия кредитті беру міндеттемесінің қалған кезеңінің ішінде пайда мен зияндар туралы есепте көрсетіледі. Кредитті берумен аяқталмаған кредитті беру жөніндегі міндеттемелердің қолданылу мерзімі өткеннен кейін кредитті беру жөніндегі міндеттеме үшін комиссия оның қолданылу мерзімінің аяқталу күніне пайда мен зияндар туралы есепте мойындалады. Басқа да комиссиялар қызметтердің көрсетуіне қарай көрсетіледі.

Шетел валюталарын қайта есептеу

Қаржылық есептілік Корпорацияның қызметтік валютасы мен есептілік беру валютасы болып табылатын қазақстандық теңгемен берілді. Шетел валюталарындағы операциялар алдымен операция мерзімінде әрекет ететін айырбастау бағамы бойынша қызметтік валютаға қайта есептеледі. Шетел валюталарында көрсетілген монетарлық активтер мен міндеттемелер есепті күнге қолданылатын айырбас бағамы бойынша функционалдық валютаға қайта есептеледі. Шетел валюталарындағы операцияларды қайта есептеу кезінде туындайтын кірістер мен шығыстар пайда мен зияндар туралы есепте *«Шетел валюталарындағы операциялар бойынша таза кірістер – Валюталық баптарды қайта бағалау»* бабы бойынша бейнеленеді. Шетел валютасында нақты құны бойынша көрсетілетін монетарлық емес баптар операцияны жасау күніне қолданылатын айырбас бағамы бойынша қайта есептеледі. Шетел валютасында әділ құны бойынша көрсетілетін монетарлық емес баптар әділ құнды айқындау күніне қолданылатын айырбас бағамы бойынша қайта есептеледі.

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Шетел валюталарын қайта есептеу (жалғасы)

Шетел валютасындағы операциялар бойынша шарттық айырбастау бағамы мен мұндай операция мерзіміндегі ҚР ҰБ ресми бағамы арасындағы айырма шетел валютасындағы операциялар бойынша шығыстар шегеріле отырып кірістер құрамына енгізіледі. Төменде Корпорация қаржылық есептілікті жасау кезінде пайдаланған айырбас бағамдары келтірілген:

	31 желтоқсан	
	2013 жыл	2012 жыл
Теңге/АҚШ доллары	153,61	150,74
Теңге/Еуро	211,17	199,22
Теңге/Ресей рублі	4,69	4,96

Есеп саясатының болашақта өзгеруі

Шығарылған, бірақ қолданысқа енген стандарттар мен түсіндірмелер:

9 ХҚЕС (IFRS) «Қаржы құралдары»

ХҚЕС жөніндегі кеңестің 39 ХБЕС (IAS) ауыстыру жөніндегі жобасының үшінші кезеңінен екінші кезеңінің нәтижелері бойынша шығарылған 9 ХҚЕС (IFRS) қаржы активтері мен міндеттемелерді жіктеуге және бағалауға, сондай-ақ хеджирлеуді есепке алуға қатысты қолданылады. Стандарт міндетті қолданылу күнін белгілемейді және ерікті негізде қолданылуы мүмкін. 9 ХҚЕС-ті (IFRS) қолдану Корпорацияның қаржы активтерін жіктеуге және бағалауға әсерін тигізеді, бірақ Корпорацияның қаржылық міндеттемелерінің жіктелуіне және бағалауына әсерін тигізбейді. Корпорация қаржы активтерінің құнсыздануы жөніндегі нұсқаулары бар стандарттың қалған бөлігін жариялағаннан кейін оның ықпалын бағалайды.

10 ХҚЕС-ке (IFRS), 12 ХҚЕС-ке (IFRS) және 27 ХҚЕС-ке (IAS) «Инвестициялық компаниялар» түзетулер

Түзетулер 2014 жылдың 1 қаңтарынан немесе осы күннен кейін басталған жылдық есепті кезеңдер үшін күшіне енеді және 10 ХҚЕС-ке (IFRS) сай инвестициялық компанияның анықтамасын қанағаттандыратын компания үшін шоғырландыруға қатысты талаптардан ерекшелікті көздейді. Шоғырландыруға қатысты талаптан ерекшелікке сай инвестициялық компаниялар еншілес компанияларды пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша ескеруі тиіс. Түзетулер Корпорацияға ықпалын тигізбейді деп болжануда, өйткені Корпорация компанияларының бірде бірі 10 ХҚЕС-ке (IFRS) сай инвестициялық компанияның анықтамасын қанағаттандырмайды.

32 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер «Қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелерді өзара есепке алу»

Мұндай түзетулердің шеңберінде «қазіргі сәтте өзара есепке алуды жүзеге асыруға арналған заңмен бекітілген құқыққа ие болады» деген сөйлемнің мағынасын, сондай-ақ шеңберінде бір мезгілді емес жалпы төлемдер пайдаланылатын есептеу жүйелеріне қатысты өзара есепке алу критерийлері түсіндіріледі. Түзетулер 2014 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталған жылдық есепті кезеңдер үшін күшіне енеді. Түзетулер Корпорацияға ықпалын тигізбейді деп болжануда.

21 IFRIC «Міндетті төлемдер» түсіндірмесі

Түсіндірме компания алымдарға және өзге де міндетті төлемдерге қатысты міндеттемені мойындауы тиіс екендігін түсіндіреді, егер тиісті заңнамамен айқындалған төлем қажеттілігін айқындайтын қызмет орын алса. Төлену қажеттілігі бірқатар минималды шекті мәнге қол жеткізудің салдарынан туындаған міндетті төлем болған жағдайда Түсіндірме міндеттеме белгілі бір минималды шекті мәнге қол жеткізгенге дейін мойындалмайтындығын түсіндіреді. 21 IFRIC түсіндірмесі 2014 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталған жылдық есепті кезеңдер үшін күшіне енеді. Корпорация 21 IFRIC түсіндірмесі қаржылық есептілікке айтарлықтай ықпалын тигізбейді деп есептейді.

39 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер «Туынды құралдардың новациясы және хеджирлеуді есепке алуды жалғастыру»

Түзетулер хеджирлеу құралы ретінде жіктелген туынды құралдың новациясы белгілі бір критерийлерді қанағаттандырған жағдайда хеджирлеудің есепке алынуын тоқтату қажеттілігінен босатады. Түзетулер 2014 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталған жылдық есепті кезеңдер үшін күшіне енеді. Ағымдағы есепті кезеңде Корпорацияның жаңа туынды қаржы құралдары болған жоқ. Дегенмен мұндай түзетулер келешекте жаңалықтар болған жағдайда ескеріледі.

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

4. Маңызды есептік пікірлер және бағалаулар

Бағалаудың белгісіздігі

Корпорацияның есепке алу саясатын қолдану үшін басшылық өзінің пікірлерін пайдаланды және қаржылық есептілікте танылған соманы анықтауға қатысты бағалау жасады. Төменде пайымдаулар мен бағалауды пайдаланудың барынша елеулі жағдайлары көрсетілген:

Қаржы құралдарының әділ құны

Егер қаржылық жағдай туралы есепте көрсетілген қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелердің әділ құнын белсенді нарықтағы бағалар негізінде анықтау мүмкін болмаса, ол математикалық модельдерден тұратын бағалаудың түрлі модельдерін пайдалана отырып анықталады. Мұндай модельдер үшін алғашқы деректер, егер мүмкін болса, бақыланатын нарық негізінде анықталады; басқа жағдайда әділ құнды анықтау үшін пікірді қолдану қажет.

Кредиттердің құнсыздану резерві

Корпорация кредиттер мен дебиторлық берешектің құнсыздануын тұрақты түрде сараптап отырады. Тәжірибеге сүйене отырып, Корпорация құнсыздану шығындарын заемшы қаржылық қиындықтарды басынан кешіріп отырған және ұқсас заемшылар туралы нақты деректердің жеткілікті көлемі болмаған жағдайларда бағалауда өзінің субъективті пікірін пайдаланады.

Корпорация топ құрамындағы заемшылардың міндеттемелерін өтеу мәртебесіндегі жағымсыз өзгерістерді немесе топ құрамындағы активтер бойынша міндеттемелерді орындамауға пара-пар мемлекеттік не жергілікті экономикалық жағдайлардың өзгеруін көрсететін байқалып отырған деректер негізінде болашақ ақша ағымдарының өзгерісін ұқсас түрде бағалайды. Басшылық несиелер мен дебиторлық берешектің топтары бойынша құнсызданудың объективті белгілері бар және несиелік тәуекелдің ұқсас сипаттамасындағы активтерге қатысты шығындар құрылымы туралы тарихи деректерге негізделген бағалауды пайдаланады. Тәжірибеге сүйене отырып, Корпорация ағымдағы міндеттемелерді бейнелеу үшін кредиттер немесе дебиторлық берешек тобына қатысты байқалатын деректерді түзету кезінде өзінің субъективті пікірін пайдаланады.

Кепіл қамсыздандыруын бағалау

Басшылық нарықтағы ағымдағы жағдайды ескере отырып кепілмен қамтамасыз етудің құнын түзету үшін тәжірибеге негізделген пайымдауды немесе тәуелсіз бағалауды пайдалана отырып, тұрақты негізде кепілмен қамтамасыз етуге мониторингті жүзеге асырады.

Салық салу

Қазіргі уақытта Қазақстанда негізгі салық мәселелерін реттейтін бірыңғай Салық кодексі қолданылады. Қолданыстағы салықтарға қосылған құн салығы, корпоративтік табыс салығы, әлеуметтік және басқа да салықтар кіреді. Көп жағдайларда нормативтік-құқықтық актілерді қолдану бойынша атқарушылық өкімдер түсініксіз болып табылады немесе олар тіптен жоқ және үлгі боларлық жағдайлардың шамалысы ғана анықталды. Ведомстволар арасында, сондай-ақ бір ведомствоның ішінде ережелердің заңи тұжырымдамасына қатысты түрлі пікірлер жиі кездеседі, бұл біршама белгісіздік пен кикілжің жағдайлар тудырады. Салық декларациялары, сондай-ақ заңи реттеудің басқа да салалары (мысалы, кеден және валюталық бақылау мәселелері) заң бойынша елеулі айыппұлдарды, өсімпұлды және тұрақсыздық айыбын есептеуге құқылы бірнеше ведомство бақылауында. Мұндай жағдай, мысалы, салықтық заңнама жүйелері анағұрлым дамыған басқа елдерге карағанда Қазақстанда салықтық тәуекелдер ықтималдылығының үлкен дәрежесін қалыптастырады.

Басшылық Корпорация оның қызметін реттейтін Қазақстан Республикасының салық заңнамасының ережелерін ұстанады деп есептейді. Дегенмен, тиісті органдар даулы салық мәселелеріне қатысты өзге ұстанымды ұстана алады деген тәуекел бар.

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

4. Маңызды есептік пікірлер және бағалаулар (жалғасы)

Бағалаудың белгісіздігі (жалғасы)

Кейінге қалдырылған салық активтерін қалтына келтіру

Мерзімі өткен табыс салығы бойынша активтер қаржылық жағдай туралы есепте мойындалатындығын анықтау кезінде пайымдауды пайдалану қажет. Пайдаланылмаған салық залалдары бойынша туындайтын қоса алғанда, мерзімі ұзартылған табыс салығы бойынша активтер басшылықтан Корпорация мерзімі ұзартылған табыс салығы бойынша мойындалған активтерді пайдалану мақсатында келешек кезеңдерде жеткілікті салық салынатын кірістерді жасайды деген мүмкіндікті бағалауын талап етеді. Келешекте салық салынатын кірісті жасауға қатысты жорамалдар басшылықтың келешек ақша қаражаты ағындарына қатысты бағалауына байланысты болады. Бұл келешек салық салынатын кірісті бағалаулар операциялық қызметтен ақша ағындарының болжамдарына (пайыздық кірістер, пайыздық шығыстар, құнсыздану резерві) және әрбір юрисдикцияда қолданыстағы салық заңнамасын қолдану туралы пайымдауға негізделген. Корпорацияның есепті күнгі жағдай бойынша көрсетілген мерзімі ұзартылған табыс салығы бойынша таза активтерді іске асыру қабілетіне келешек ақша ағындары мен салық салынатын кірістер бағалаудан қаншалықты айтарлықтай ерекшеленетіндігіне әсер етуі мүмкін.

Сонымен бірге, салық заңнамасының келешек өзгерістері Корпорацияның келешек кезеңдерде салық жазбаларын алу қабілетін шектеуі мүмкін.

5. Ақша қаражаты және олардың баламалары

Ақша қаражатына келесі позициялар кіреді:

	2013	2012
Қолма-қол ақша қаражаты	59	5
Ағымдағы шоттағы ақша қаражаты	1.292.590	2.172.659
Ақша қаражаты және олардың баламалары	1.292.649	2.172.664

2013 жылғы 31 желтоқсанға банктердің есеп айырысу шоттарында орналастырылған ақша қаражатына жергілікті бір банкте, «Банк Центркредит» АҚ орналастырылған 324.534 мың теңге мөлшеріндегі сома кіреді, бұл ақша қаражаты мен олардың баламаларының 25% құрайды (2012 жылдың 31 желтоқсанына – «Нұрбанк» АҚ-да 1.700.011 мың теңге немесе 79%).

6. Кредиттік ұйымдардағы қаражат

2013 жылдың 31 желтоқсанына мерзімді банк салымдарында орналастырылған ақша қаражатына 2014-2016 жылдары өтеу мерзімімен үш жергілікті банкте орналастырылған 8.493.015 мың теңге сомасындағы қаражат кірді.

7. Туынды қаржы активтері

Төменде қаржылық есептілікте активтер немесе міндеттемелер ретінде, сондай-ақ олардың шартты сомалары ретінде көрсетілген туынды қаржы құралдарының әділ құнын көрсететін кесте келтірілген:

	2013			2012		
	Шартты негізгі сома	Әділ құн Актив	Міндеттеме	Шартты негізгі сома	Әділ құн Актив	Міндеттеме
Опциондар	–	–	–	1.259.279	245.796	–

2013 жылдың 31 желтоқсанына Корпорацияның көрсетілген күнге аяқталған жыл ішінде шетел валютасына байланыстырылған қарыздарды толық өтеуге байланысты ендірілген валюталық опциондары болған жоқ.

Ендірілген туынды құралдармен операциялар бойынша таза кірістерге/(залалдарға) келесі позициялар кіреді;

	2013	2012
Туынды құралдармен операциялар бойынша іске асырылған кірістер	119.908	464.566
Туынды құралдармен операциялар бойынша іске асырылмаған кірістер	–	182.835
Келісімшарттардың қолданы мерзімдерінің аяқталуымен байланысты туынды құралдар бойынша шығыстар	(233.463)	–
Ендірілген туынды құралдармен операциялар бойынша таза (шығыстар)/кірістер	(113.555)	647.401

2013 жылдың ішінде Корпорация өзінің барлық шарттары бойынша ендірілген валюталық опциондардың күшін жойды және 233.463 мың теңге сомасында бұрын есептелген кірістерді есептен шығарды.

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

8. Клиенттерге берілетін кредиттер

Клиенттерге берілген кредиттерге келесі позициялар кіреді:

	2013	2012
Аграрлық секторда заңды тұлғаларға берілген кредиттер	113.132.299	82.286.406
Аграрлық секторда жеке тұлғаларға берілген кредиттер	13.936.589	11.366.410
Клиенттерге берілген кредиттердің жиыны	127.068.888	93.652.816
Құнсыздану резервін шегере отырып		
Клиенттерге берілетін кредиттер	(13.858.698)	(11.591.670)
	113.210.190	82.061.146

Клиенттерге берілген несиелердің құнсыздану резерві

Төменде кредиттердің құнсыздану резервінің салыстырмасы берілді:

	2013	2012
1 қаңтарда		
Бір жылғы шығыстар	11.591.670	10.588.236
Есептен шығару	3.063.632	2.409.077
31 желтоқсанда	(796.604)	(1.405.643)
	13.858.698	11.591.670
Жеке негіздегі құнсыздану	6.709.112	5.821.751
Жиынтық негіздегі құнсыздану	7.149.586	5.769.919
	13.858.698	11.591.670
Резерв есептен шығарылғанға дейінгі құнсызданған ретінде жеке негізге бағаланған кредиттер сомасының жиыны	7.525.259	7.529.259

2013 жылдың 31 желтоқсанына Акционер қаржыландырылған нарықтық бағадан төмен мөлшерлеме бойынша 2013 жылы клиенттерге берілген несиелердің әділ құнын бағалау нәтижесінде туындаған 1.417.201 мың теңге (2012: 663.979 мың теңге) мөлшеріндегі залал шартты бөлу резервінің құрамында мойындалады.

Құнсызданған ретінде жеке негізде бағаланған кредиттер

2013 жылдың 31 желтоқсанына құнсызданған ретінде жеке негізде бағаланған кредиттер бойынша Корпорация алған қамтамасыз етудің әділ құны 816.147 мың теңге болды (2012 жыл: 1.707.508 мың теңге).

Кредиттік тәуекелді азайтатын қамтамасыз ету және басқа құралдар

Корпорация берілуін талап ететін қамтамасыз етудің мөлшері мен түрі қарсы агенттің кредиттік тәуекелді бағалауына тәуелді. Қамтамасыз ету түрлерінің және бағалау өлшемдерінің рұқсат етілуіне қатысты ұстанымдар белгіленген.

Төменде алынған қамтамасыз етудің негізгі түрлері көрсетілген:

- Коммерциялық кредиттеу кезінде – жылжымайтын мүлік, қорлар мен дебиторлық берешек кепілі, кепілдіктер мен бағалы қағаздар;
- Жеке тұлғаларды кредиттеу кезінде – тұрғын үй және басқа да активтер кепілі.

Басшылық қамсыздандырудың нарықтың құнына мониторинг жүргізеді, негізгі келісімге сәйкес қосымша қамсыздандыруды сұратады, сондай-ақ құнсыздану шығындарына резервтің жеткіліктілігін тексеру барысында алынған қамсыздандырудың нарықтық құнын қадағалап отырады.

Кредиттердің клиенттерде шоғырлануы

2013 жылдың 31 желтоқсанына Корпорация қарыздардың келесі шоғырлануымен сипатталды – ірі 10 қарыз алушыға 27.280.986 мың теңге келді, бұл жиынтық кредит портфелінің 21% құрады (2012 жылдың 31 желтоқсанына – 23.093.151 мың теңге және жиынтық кредит портфелінің 24%).

2013 жылдың 31 желтоқсанына аяқталған жыл үшін құнсызданған ретінде жеке негізде бағаланған кредиттер бойынша Корпорацияның пайыздық кірістері 113.470 мың теңге (2012: 1.257.590 мың теңге) болды.

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

9. Сатуға арналған активтер

2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Корпорация Кредиттік серіктестіктердегі үлестік қатысуды білдіретін қауымдасқан компанияларға инвестициялар салу туралы шешімді қабылдады. Аталған серіктестіктер Корпорациядан алынған қаражаттың есебінен ауылдағы клиенттерді қаржыландырады. 2013 және 2012 жылдардың ішінде Корпорация қауымдасқан компанияларға инвестицияларды сату жоспарын әзірлеп, сатып алушылардың айқындау және жоспарды аяқтау бағдарламасын бастады.

Корпорация осы активтердің ағымдағы әділ құнына қатысты үйлеспелі болып табылатын баға бойынша белсенді сата бастады, соның салдарынан қауымдасқан компанияларға салынған инвестициялар сатуға арналған активтер ретінде жіктелді.

Төменде 31 желтоқсанға инвестициялар шоттары бойынша қозғалыс келтірілген:

	<i>2013</i>	<i>2012</i>
1 қаңтардағы қалдық	89.812	167.666
Инвестицияларды сату	(15.881)	(72.554)
Сатуға арналған активтердің құнсыздануынан болған залал	–	(5.300)
31 желтоқсанға қалдық	73.931	89.812

Төменде сатуға арналған активтердің құнсыздануына резервтің салыстырылып тексерілуі көрсетілген:

	<i>2013</i>	<i>2012</i>
1 қаңтардағы қалдық	(5.300)	(2.293)
Бір жылғы шығыстар	–	(5.300)
Есептен шығару	5.300	2.293
31 желтоқсанға қалдық	–	(5.300)

10. Негізгі құралдар

	<i>Жер</i>	<i>Үйлер мен гима- раттар</i>	<i>Компью- терлер мен орг- техника</i>	<i>Көлік құрал- дары</i>	<i>Басқасы</i>	<i>Жиыны</i>
Бастапқы құны						
2011 жылдың 31 желтоқсанына	5.397	133.668	120.390	36.664	54.692	350.811
Түсімдер	–	–	17.034	34.750	8.358	60.142
Инвестициялық жылжымайтын мүлікке ауыстыру	–	(133.668)	–	–	–	(133.668)
Шығу	–	–	(1.913)	(6.725)	(247)	(8.885)
2012 жылдың 31 желтоқсанына	5.397	–	135.511	64.689	62.803	268.400
Түсімдер	–	–	19.696	–	19.746	39.442
Шығу	–	–	(7.988)	(5.825)	(2.909)	(16.722)
2013 жылдың 31 желтоқсанына	5.397	–	147.219	58.864	79.640	291.120
Жинақталған амортизация						
2011 жылдың 31 желтоқсанына	–	41.024	40.927	13.616	22.324	117.891
Есептелген амортизация	–	4.512	16.460	5.113	5.377	31.462
Инвестициялық жылжымайтын мүлікке ауыстыру	–	(45.536)	–	–	–	(45.536)
Шығу	–	–	(1.901)	(4.385)	(141)	(6.427)
2012 жылдың 31 желтоқсанына	–	–	55.486	14.344	27.560	97.390
Есептелген амортизация	–	–	17.205	5.900	6.744	29.849
Шығу	–	–	(7.940)	(1.942)	(2.471)	(12.353)
2013 жылдың 31 желтоқсанына	–	–	64.751	18.302	31.833	114.886
Қалдық құны						
2011 жылдың 31 желтоқсанына	5.397	92.644	79.463	23.048	32.368	232.920
2012 жылдың 31 желтоқсанына	5.397	–	80.025	50.345	35.243	171.010
2013 жылдың 31 желтоқсанына	5.397	–	82.468	40.562	47.807	176.234

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

10. Негізгі құралдар (жалғасы)

2012 жылы Корпорация бұрын әкімшілік персонал алып отырған ғимаратты операциялық жалға беру шешімін қабылдады. 40 ХҚЕС-ке (IAS) сай жалдаудан кіріс алу үшін, бірақ әкімшілік мақсаттарда пайдалану үшін емес иелікте болған жылжымайтын мүлік инвестициялық жылжымайтын мүлік талаптарына сәйкес келмейді. Пайдалану тәсілінің өзгеруіне байланысты нысан негізгі құралдардан инвестициялық жылжымайтын мүлікке қайта жіктелуі мүмкін. 2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 80.614 мың теңге болатын таза амортизацияланған құны бар ғимарат жалға беруден кіріс алу үшін пайдалануын жалғастыруда (2012: 86.628 мың теңге).

Жылжымайтын мүлікке инвестициялар

	<i>Ғимараттар</i>
Бастапқы құны	
2011 жылдың 31 желтоқсанына	–
Негізгі құралдардан ауыстырылды	133.668
2012 және 2013 жылдың 31 желтоқсанына	<u>133.668</u>
Жинақталған амортизация	
2011 жылдың 31 желтоқсанына	–
Негізгі құралдардан ауыстырылды	45.536
Есептелген амортизация	1.504
2012 жылдың 31 желтоқсанына	47.040
Есептелген амортизация	6.014
2013 жылдың 31 желтоқсанына	<u>53.054</u>
Қалдық құны	
2012 жылдың 31 желтоқсанына	86.628
2013 жылдың 31 желтоқсанына	<u>80.614</u>

Инвестициялық жылжымайтын мүлікті жалға беруден болған кіріс 19.128 мың теңге (2011: 14.189 мың теңге) болды.

11. Материалдық емес активтер

Төменде материалдық емес активтердің баптары бойынша қозғалыс келтірілген:

	<i>Бағдарламалық жасақтама</i>
Бастапқы құны	
2011 жылдың 31 желтоқсанына	402.512
Түсімдер	12.732
2012 жылдың 31 желтоқсанына	415.244
Түсімдер	8.582
Шығу	(3.675)
2013 жылдың 31 желтоқсанына	<u>420.151</u>
Жинақталған амортизация	
2011 жылдың 31 желтоқсанына	118.786
Есептелген амортизация	43.894
2012 жылдың 31 желтоқсанына	162.680
Есептелген амортизация	44.404
Шығу	(3.675)
2013 жылдың 31 желтоқсанына	<u>203.409</u>
Қалдық құны	
2011 жылдың 31 желтоқсанына	283.726
2012 жылдың 31 желтоқсанына	252.564
2013 жылдың 31 желтоқсанына	<u>216.742</u>

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

12. Басқа да активтер

	2013	2012
Алынған кепілді камсыздандыру	848.091	168.482
Басқа да активтер	175.346	55.281
Өзге де активтер жиыны	1.023.437	223.763

2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша алынған кепілмен камсыздандыруға қарыздарды өтеу бойынша Корпорацияның алдында өз міндеттемелерін орындамаған қарыз алушылардан Корпорация өндіріп алған жылжымайтын мүлік кіреді. 2013 жылдың ішінде Корпорация 679.609 мың теңге сомасында қарыз алушылардан жер учаскелерін өндіріп алды. 2012 жылдың ішінде Корпорация 168.482 мың теңге сомасында қарыз алушылардан жер учаскелерін өндіріп алды.

13. Кредиттік ұйымдардың қаражаты

Банктерден алынған ұзақ мерзімді қарыздарға мыналар кіреді:

Банк	Валюта	Өтеу күні	Пайыздық мөлшерлеме	2013	2012
Commerzbank AG	АҚШ доллары	2013 жылғы 25 ақпан	10,33%	–	2.369.301
«Ресей Жинақ банкі» АҚ	теңге	2014 жылғы 9 маусым	6,75%	3.012.375	–
				3.012.375	2.369.301

Шектейтін қаржы шарттары

2013 жылы Корпорация 16 миллион АҚШ доллары сомасында (теңгемен баламасы 2.411.000 мың теңге) Commerz Bank AG-ден алынған ұзақ мерзімді қарызды өтеді. 2012 жылдың 31 желтоқсанына Корпорация 30 миллион АҚШ доллары сомасында (теңгемен баламасы 4.486.175 мың теңге) Commerz Bank AG-ден алынған ұзақ мерзімді қарыздың бір бөлігін өтеді.

2013 жылғы 4 желтоқсанда Корпорация 7.000.000 мың теңге жалпы сомаға «Ресейдің жинақ банкі» АҚ-мен несие желісін ашуға арналған ұзақ мерзімді шартты жасады. Келісім бойынша транш сомасы 3.000.000 мың теңге болды. Қарыз «Агроөнеркәсіптік кешен субъектілерін қолдау бойынша іс-шараларды өткізу үшін «ҚазАгро ҰБХ» АҚ кредиттеу» 023 бюджеттік бағдарлама бойынша Акционерден алынған берешекті өтеу үшін пайдаланылуы мүмкін.

14. Акционердің алдындағы берешек

	Өтеу күні	Пайыздық мөлшерлеме	31 желтоқсан 2013 жыл	31 желтоқсан 2012 жыл
№ 36 келісім бойынша инвестициялық қарыз	30 желтоқсан 2023 жыл	1,02%	13.087.307	15.111.020
№ 148 келісім бойынша қарыз	2019 жылғы 10 желтоқсан	1,00%	418.551	–
№ 112 келісім бойынша қарыз	10 сәуір 2014 жыл	1,02%	34.030.827	–
Акционердің алдындағы берешек			47.536.685	15.111.020

№ 36 келісім бойынша инвестициялық қарыз

2009 жылғы 18 мамырда Корпорация ҚазАгро-мен № 36 Қарыз туралы үлгі келісімді жасады. Осы Келісімнің шарттарына сай Корпорацияға агроөнеркәсіптік секторда өндірісті құруға, кеңейтуге және түрлендіруге арналған іс-шаралар кешенін іске асыруға инвестициялық қарыз беріледі. Инвестициялық қарыздың қолданылу мерзімі 2023 жылғы 30 желтоқсанға дейін, 2013 жылдың 31 желтоқсанына Келісім бойынша ақша қаражатының амортизацияланған құны – 13.087.307 мың теңге, пайыздар жылдық 1,02% номиналды мөлшерлемесі және беру күніне 6% тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша есептеледі.

2013 жылдың ішінде Корпорация ҚазАгро-мен жасалған № 36 қарыз туралы үлгі келісім бойынша 380.199 мың теңге (2012 жылдың ішінде: 1.967.842 мың теңге) сомасында ұзақ мерзімді қаражат алды. Акционерден және мемлекеттік әрі бюджеттік ұйымдардан нарықтық мөлшерлемелерден төмен мөлшерлемелер бойынша алынған кредиттердің әділ құнын бағалау нәтижесінде туындаған 66.542 мың теңге (2012 жылғы 31 желтоқсан: 356.498 мың теңге) мөлшеріндегі оң айырма қосымша төленген капиталда мойындалды. 2013 жылдың ішінде Корпорация ҚазАгро-мен жасалған № 36 қарыз туралы үлгі келісім бойынша 2.037.655 мың теңге (2012 жылдың ішінде: 3.126.309 мың теңге) сомасында қарыздарды өтеді.

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

14. Акционердің алдындағы берешек (жалғасы)*№ 148 келісім бойынша қарыз*

2012 жылғы 10 желтоқсанда Корпорация ҚазАгро-мен №36 Қарыз туралы үлгі келісімді жасады. Келісім бойынша қарыз сомасы 2.000.000 мың теңге болды. Пайыздар 1% мөлшерлемесі бойынша есептеледі. Қарыздың қолданылу мерзімі келісімге қол қойылған сәттен бастап 7 жыл. Қарыз мыналарға пайдаланылуы мүмкін: міндеттемелерді өтеу үшін жеткілікті болатын ағымдағы өтімділік деңгейін қолдауға; агроөнеркәсіптік кешен субъектілерін қолдауға; негізгі құралдарды жөндеуге және түрлендіруге және заңнамаға сәйкес өзге мақсаттарда. 2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Келісім бойынша ақша қаражатының баланстық құны 418.551 мың теңге болды.

2013 жылдың ішінде Корпорация ҚазАгро-мен жасалған № 148 қарыз туралы үлгі келісім бойынша 1.000.000 мың теңге (2012 жылдың ішінде: 1.000.000 мың теңге) сомасында ұзақ мерзімді қаражат алды. 66.528 мың теңге мөлшеріндегі оң айырма Акционерден және мемлекеттік әрі бюджеттік ұйымдардан нарықтық мөлшерлемеден төмен мөлшерлеме бойынша алынған кредиттердің әділ құнын бастапқы бағалау нәтижесінде туындады, әрі ол қосымша төленген капиталда танылды. 2013 жылдың ішінде Корпорация ҚазАгро-мен жасалған № 148 қарыз туралы үлгі келісім бойынша 1.520.000 мың теңге сомасында қарыздарды өтеді.

№ 112 келісім бойынша қарыз

2013 жылғы 26 қарашада Корпорация ҚазАгро-мен № 112 қысқа мерзімді қарыз шартын жасады. Қарызды қаржыландыру көздері Қазақстан Республикасының Ұлттық қорынан алынған қаражат болып табылады. Келісім бойынша қарыз сомасы 34.000.000 мың теңге болды. Пайыздар 1,02% мөлшерлемесі бойынша есептеледі. Қарыздың қолданылу мерзімі 2014 жылдың 10 сәуіріне дейін. Қарыз «Агроөнеркәсіптік кешен субъектілерін қолдау бойынша іс-шараларды өткізу үшін «ҚазАгро ҰБХ» АҚ кредиттеу» 023 бюджеттік бағдарлама бойынша Корпорация 2013 жылы тартылған қаражаттың орнын толтыру үшін пайдаланылуы мүмкін. 2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Шарт бойынша ақша қаражатының номиналды құны 34.030.827 мың теңге болды.

2013 және 2012 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Акционердің алдында берешектің қаржылық көрсеткіштерді орындау бойынша міндеттемелер болған жоқ.

15. Шығарылған борыштық бағалы қағаздар

	<i>Мөлшерлеме</i>		<i>Валюта</i>	<i>2013</i>	<i>2012</i>
	<i>Өтеу күні</i>	<i>%</i>			
Тіркелген кірісі бар борыштық бағалы қағаздар 2 шығарылым	2015 жылғы 5 желтоқсан	7%	теңге	2.870.273	2.331.832
Тіркелген кірісі бар борыштық бағалы қағаздар 1 шығарылым	2014 жылғы 29 маусым	8%	теңге	3.041.217	1.582.058
				5.911.490	3.913.890

2013 жылдың ішінде Корпорация номиналды құны 1 мың теңге болатын 1.936.112 дана мөлшерінде бірінші облигациялық бағдарламаның бірінші және екінші шығарылымдары бойынша борыштық бағалы қағаздарды орналастырды және номиналды құны 1 мың теңге болатын 14.112 дананы сатып алды (2012 жылдың ішінде орналастырылғаны: 3.897.600 мың теңге).

16. Басқа да міндеттемелер

	<i>2013</i>	<i>2012</i>
Ауыл шаруашылығын қолдауға арналған ҚР АШМ сыйақы мөлшерлемелерін субсидиялау	43.517	—
Кредиторлық берешек	26.609	36.887
Жалақы мен салықтар бойынша қызметкерлердің берешегі	29.172	14.333
Зейнетақы төлемдері мен әлеуметтік аударымдар бойынша міндеттемелер	17.144	10.383
Басқасы	2.697	701
Басқа да міндеттемелер жиыны	119.139	62.304

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

17. Салық салу

Төменде 31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін КТС бойынша шығыстармен бірге КТС корпоративтік мөлшерлемесі бойынша салық салынғанға дейінгі кіріске қолданылған корпоративтік табыс салығы («КТС») бойынша шығыстардың салыстырып тексеруі келтірілген:

	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Ағымдағы табыс салығы:	-	-
Кейінге қалдырылған салық: Уақытша айырмалардың туындауы және азаюы	(551)	(123.237)
Мыналарды шегере отырып: басқа ди жиынтық кірісте танылған мерзімі ұзартылған салық бойынша шығысты	(256.826)	(61.496)
Пайда салығы бойынша шығыс	(257.377)	(184.733)

2013 жылдың 31 желтоқсанына КТС бойынша ағымдағы актив сомасын 382.045 мың теңге (2012 жыл: 359.787 мың теңге) құрады.

Капитал құрамында мойындалған кейінге қалдырылған салық келесі тәсілмен бөлінген:

	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Активтер бойынша	283.440	132.796
Міндеттемелер бойынша	(26.614)	(71.300)
Капитал құрамында мойындалған корпоративтік табыс салығы бойынша жеңілдік	256.826	61.496

	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Салық салынғанға дейінгі пайда	695.026	571.902
Салықтың ресми мөлшерлемесі	20%	20%

Ресми салық мөлшерлемесі бойынша корпоративтік табыс салығының теориялық шығыстары	(139.005)	(114.380)
Салық бойынша есептен шығарылмайтын шығыстар	(118.372)	(70.353)
Пайда салығы бойынша шығыс	(257.377)	(184.733)

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

17. Салық салу (жалғасы)

31 желтоқсанға кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелеріне, сондай-ақ олардың тиісті жылдар үшін қозғалысына келесі позициялар жатады:

	<i>Уақытша айырмалардың туындауы және азаюы</i>			<i>Уақытша айырмалардың туындауы және азаюы</i>			<i>2013</i>
	<i>Пайда мен залалдар</i>		<i>Капитал құрамында</i>	<i>Пайда мен залалдар</i>		<i>Капитал құрамында</i>	
	<i>2011</i>	<i>туралы есепте</i>		<i>2012</i>	<i>туралы есепте</i>		
Шегерілетін уақыт айырмаларының салық әсері							
Ауыстырылуға жататын салық залалы	1.303.899	189.650	-	1.493.549	(1.433.736)	-	59.813
Клиенттерге берілетін кредиттер	1.042.030	(480.902)	132.796	693.924	222.339	283.440	1.199.703
Пайдаланылмаған демалыстар бойынша шығыс	15.724	4.929	-	20.653	(894)	-	19.759
Сатуға арналған активтер	11.227	(5.902)	-	5.325	(3.209)	-	2.116
Кейінге қалдырылған салық активі, таза сомасы	2.372.880	(292.225)	132.796	2.213.451	(1.215.500)	283.440	1.281.391
Салық салынатын уақыт айырмаларының салық әсері							
Құнсыздану резерві	(461.455)	461.455	-	-	-	-	-
Серпінді резервтер	-	(698.375)	-	(698.375)	698.375	-	-
Туынды қаржы құралдары	(69.792)	(36.567)	-	(106.359)	106.359	-	-
Акционердің алдындағы берешек	(861.122)	370.661	(71.300)	(561.761)	134.339	(26.614)	(454.036)
Негізгі құралдар және материалдық емес активтер	(37.494)	10.318	-	(27.176)	19.050	-	(8.126)
Кейінге қалдырылған салық міндеттемесі	(1.429.863)	107.492	(71.300)	(1.393.671)	958.123	(26.614)	(462.162)
Кейінге қалдырылған салық активі/(міндеттемесі)	943.017	(184.733)	61.496	819.780	(257.377)	256.826	819.229

Кейінге қалдырылған салық бойынша активтер соның есебінен актив пайдаланылуы мүмкін келешек салық салынатын пайда қолжетімді болуы мүмкін көлемде мойындалады. Кейінге қалдырылған салық бойынша активтер тиісті салық жеңілдігі іске асырылады деген ықтималдылықтың болмауы көлемінде азаяды.

Қазақстан Республикасында салық залалдарын ауыстыру мерзімі олар ауысқан күннен бастап он жылдан кейін салық салу мақсаттары үшін өтеді (2012 жыл: он жыл). 2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 59.813 мың теңге сомасында танылған ауыстырылған салық залалдары 2022-2023 жылдары аяқталады (2012 жылдың 31 желтоқсанына: 1.493.549 мың теңге 2019-2022 жылдары аяқталады).

18. Капитал

Төменде шығарылған және толығымен төленген акциялардың қозғалысы туралы деректер келтірілген:

	<i>Орналастыру бағасы (теңге)</i>	<i>Жай акциялардың саны</i>	<i>Мың теңгемен жиыны</i>
2011 жылдың 31 желтоқсанына			65.349.371
Жарғылық капиталды ұлғайту	1.000	4.000.000	4.000.000
2012 жылдың 31 желтоқсанына			69.349.371
Жарғылық капиталды ұлғайту	1.000	4.878.000	4.878.000
2013 жылдың 31 желтоқсанына			74.227.371

2013 жылдың 31 желтоқсанына жарияланған және төленген жай акциялардың жалпы саны 74.227.371 дана (2012 жылғы 31 желтоқсанға 69.349.371 дана төленді) болды. Жалғыз Акционердің 2013 жылғы 30 қаңтардағы шешімінің негізінде жарғылық капитал орналастыру құны 1.000 теңге болатын 4.878 мың жай акцияға ұлғайды; бұл ақша қаражаты жалғыз Акционерден 2013 жыл үшін жарғылық капиталға жарна ретінде алынды. Жалғыз Акционердің 2011 жылғы 14 ақпандағы, 2011 жылғы 26 қазандағы және 2011 жылғы 21 желтоқсандағы шешімінің негізінде жарғылық капитал жылы орналастыру құны 1.000 теңге болатын 4.000 мың жай акцияға ұлғайды; бұл ақша қаражаты жалғыз Акционерден 2012 жыл үшін жарғылық капиталға жарна ретінде алынды.

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

18. Капитал (жалғасы)

2013 және 2012 жылдардың 31 желтоқсанына бір жай акция иесінің бір дауысы және дивидендтерді алуға тең құқығы болды. Бөлінуге жататын табыс Корпорацияның қаржылық есептілігінде көрсетілген табыстың негізінде айқындалады.

2013 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл үшін Корпорация жалғыз Акционердің 2013 жылғы 29 мамырдағы шешіміне сай 96.792 мың теңге мөлшерінде (бір акция үшін 1,304 теңге) дивидендтер төледі. 2012 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін Корпорация дивидендтерді жариялаған жоқ және төлеген жоқ.

Корпорацияның ережесіне сай резервтік капитал, келешек шығындарды және басқа да көзделмеген тәуекелдер мен міндеттемелерді қоса алғанда, жалпы банктік тәуекелдер үшін қалыптасады. Резервтік капитал акционерлердің жалпы жиналыстағы шешімінің негізінде бөлінуі тиіс.

2013 жылы жалғыз Акционердің 2013 жылғы 29 мамырдағы шешімінің негізінде резервтік капитал 2012 жылғы кірістің есебінен 290.377 мың теңгеге ұлғайды. 2012 жылы жалғыз Акционердің 2012 жылғы 30 мамырдағы шешімінің негізінде резервтік капитал 2011 жылғы кірістің есебінен 169.145 мың теңгеге ұлғайды.

Басқа резервтердің қозғалысы былайша көрсетілген:

	<i>Резервтік капитал</i>	<i>Қосымша төленген капитал</i>	<i>Шартты бөлу резерві</i>	<i>Жиыны</i>
2011 жылдың 31 желтоқсанына	533.203	3.904.973	(4.655.348)	(217.172)
Шартты бөлу бойынша резервті қалыптастыру (8-ескертпе)	–	–	(663.979)	(663.979)
Шартты бөлу резерві бойынша пайда салығы (16-ескертпе)	–	–	132.796	132.796
Нарықтық мөлшерлемеден төмен мөлшерлеме бойынша алынған кредиттерден болған кірісті бастапқы мойындау (14-ескертпе)	–	356.498	–	356.498
Нарықтық мөлшерлемеден төмен мөлшерлеме бойынша алынған кредиттерден болған мойындалмаған кіріс бойынша табыс салығы (16-ескертпе)	–	(71.300)	–	(71.300)
Бөлінбеген пайданың есебінен резервтік қордан ұлғаюы	169.145	–	–	169.145
2012 жылдың 31 желтоқсанына	702.348	4.190.171	(5.186.531)	(294.012)
Шартты бөлу бойынша резервті қалыптастыру (8-ескертпе)	–	–	(1.417.201)	(1.417.201)
Шартты бөлу резерві бойынша пайда салығы (16-ескертпе)	–	–	283.440	283.440
Нарықтық мөлшерлемеден төмен мөлшерлеме бойынша алынған кредиттерден болған кірісті бастапқы мойындау (14-ескертпе)	–	133.070	–	133.070
Нарықтық мөлшерлемеден төмен мөлшерлеме бойынша алынған кредиттерден болған мойындалмаған кіріс бойынша табыс салығы (16-ескертпе)	–	(26.614)	–	(26.614)
Бөлінбеген пайданың есебінен резервтік қордан ұлғаюы	290.377	–	–	290.377
2013 жылдың 31 желтоқсанына	992.725	4.296.627	(6.320.292)	(1.030.940)

19. Шарттық және шартты міндеттемелер**Заңи мәселелер**

Корпорация әдеттегі қызметінің барысында сот шағымдары мен талаптарының объектісі болып табылады. Басшылықтың пікірінше, мұндай шағымдардың немесе талаптардың нәтижесінде туындайтын ықтимал міндеттемелер (олар болғанда) Корпорацияның келешектегі қаржылық жағдайына немесе қызмет нәтижелеріне айтарлықтай теріс ықпал етпейді.

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

19. Шарттық және шартты міндеттемелер (жалғасы)**Пайдаланылмаған кредит желілері**

31 желтоқсанға Корпорацияның шарттық және шартты міндеттемелеріне келесі позициялар кірді:

	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Пайдаланылмаған кредит желілері – клиенттерге берілген кредиттер	26.987.290	27.464.144

2013 жылдың 31 желтоқсанына Корпорация пайдаланылмаған кредит желілерінің келесі шоғырлануымен сипатталды – ірі 10 байланысқан емес тарапқа 5.313.650 мың теңге келді, бұл жиынтық пайдаланылмаған кредит желілерінің жалпы сомасының 45% құрады (2012 жылдың 31 желтоқсанына – 6.249.320 мың теңге және 23%).

20. Қызметкерлер құрамының шығыстары және өзге операциялық шығыстар

Қызметкерлер құрамының шығыстары мен қызметкерлерге төленетін басқа да сыйақы сомасына, сондай-ақ басқа да операциялық шығыстарға келесі позициялар кіреді:

	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Қызметкерлер құрамының шығыстары және басқа да төлемдер	(1.241.200)	(1.112.412)
Әлеуметтік қамсыздандыру шығыстары	(123.792)	(106.877)
Персонал шығыстары	(1.364.992)	(1.219.289)
Ағымдағы жалдау	(169.332)	(119.898)
Заңгерлік және кеңестемелік қызметтер	(142.890)	(106.862)
Жарнама шығыстары	(82.690)	(76.018)
Тозу және амортизация	(80.262)	(76.861)
Іссапар шығыстары	(60.496)	(51.962)
Кепіл мүлкін бағалаумен байланысты шығыстар	(36.164)	(17.729)
Байланыс қызметтері	(32.737)	(31.357)
Материалдар, оның ішінде ЖЖМ	(28.178)	(22.572)
Негізгі құралдарға техникалық қызмет көрсету	(23.368)	(28.995)
Банктік қызметтер	(22.503)	(15.847)
Мемлекеттік алым	(18.452)	(53.608)
Қайырымдылық мақсаттарына арналған шығыстар және демеушілік көмек	(15.000)	(17.763)
Сактандыру шығыстары	(13.846)	(9.578)
Қызметкерлер құрамын оқыту	(8.095)	(6.503)
Басқа	(41.089)	(17.836)
Басқа да операциялық шығыстар	(775.102)	(653.389)

21. Тәуекелдерді басқару**Кіріспесі**

Корпорация қызметіне тән тәуекелдер. Корпорация анықтау, бағалау және бақылаудың үздіксіз үрдісі барысында, сондай-ақ тәуекел шектерін және ішкі бақылаудың басқа шараларын белгілеу арқылы тәуекелдерді басқаруды жүзеге асырады. Тәуекелдерді басқару үрдісі Корпорацияның тұрақты тиімділігін ұстап тұру үшін шешуші маңызға ие және Корпорацияның әрбір жеке қызметкері міндеттеріне байланысты тәуекелдер үшін жауап береді. Корпорация кредиттік тәуекелге, өтімділік тәуекеліне, нарықтық тәуекелге және алдын ала төлем бойынша тәуекелге ұшырағыш келеді. Корпорация, сондай-ақ операциялық тәуекелдерге де ұшырағыш.

Тәуекелдерді тәуелсіз бақылау үрдісі ортаны, технологияны өзгерту немесе саладағы өзгерістер сияқты қызмет жүргізу тәуекелдеріне жатпайды. Корпорацияның мұндай тәуекелдерді стратегиялық жоспарлау үрдісі барысында бақылайды.

Тәуекелдерді басқару құрылымы

Тәуекелдерді анықтау мен оларды бақылауға жалпы жауап беретін Директорлар кеңесі, алайда, тәуекелдерді басқару мен бақылауға жауапты жекелеген тәуелсіз органдар да бар.

Директорлар кеңесі

Директорлар кеңесі тәуекелдерді басқарудың жалпы амал-тәсілдеріне, тәуекелдерді басқарудың стратегиялар мен ұстанымдарын бекітуге жауап береді.

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

21. Тәуекелді басқару (жалғасы)

Кіріспе (жалғасы)

Басқарма

Басқарманың міндеті Корпорациядағы тәуекелдерді басқару үрдісін бақылау болып табылады.

Тәуекел-менеджменті департаменті

Тәуекел-менеджменті департаменті тәуелсіз бақылау барысын қамтамасыз ету үшін тәуекелдер басқармасымен байланысты процедуралардың ендірілуі және жүргізілуі үшін, сондай-ақ Корпорацияның тәуекелдері мен тәуекелер лимиттерін басқару қағидаттарын, саясаттарын сақтауды бақылау үшін жауап береді. Тәуекел-менеджменті департаментінің құрамына екі құрылымдық бөлімше кіреді: Қаржылық тәуекелдер бөлімі мен Кредиттік тәуекелдер бөлімі.

Қазынашылық департаменті

Корпорацияның қазынашылығы Корпорацияның активтері мен міндеттемелерін, сондай-ақ жалпы қаржылық құрылымын басқару үшін жауап береді. Сондай-ақ Корпорацияның өтімділік тәуекелі мен қаржыландыру тәуекелі үшін негізгі жауапкершілік қазынашылық мойнында.

Ішкі аудит қызметі

Корпорацияда өтетін тәуекелдерді басқару үрдістеріне ішкі аудит қызметі жыл сайын тексереді, ол процедуралардың жеткіліктілігін, сонымен қатар Корпорацияның бұл процедураларды орындауын тексереді. Ішкі аудит қызметі басшылықпен жүргізілген тексерулердің нәтижелерін талқылайды және өзінің қорытындылары мен ұсыныстарын Корпорацияның Басқармасына және Директорлар кеңесіне тікелей береді.

Тәуекелдерді бағалау және тәуекелдер туралы ақпарат беру жүйелері

Корпорация тәуекелдері күнделікті қызмет барысында орын алуы мүмкін күтілетін шығынды да, санақ модельдері негізінде неғұрлым үлкен нақты шығындардың бағасы болып табылатын болжанбаған шығындарды да бейнелейтін әдіс көмегімен бағаланады.

Тәуекелдерге мониторинг жүргізу және бақылау, негізінен ҚазАгро Корпорация үшін белгілеген шектерге негізделеді. Мұндай лимиттер Корпорацияның қызметті жүргізу стратегиясын және ол қызмет ететін нарықтық жағдайларды көрсетеді.

Қызметтің барлық түрлері бойынша алынған ақпарат тәуекелдерді сараптау, бақылау және ерте бастан анықтау мақсатында зерттеледі және өңделеді. Көрсетілген ақпарат Басқармаға, Тәуекелдер комитетіне және Корпорацияның әрбір бөлімшесінің басшыларына түсініктемелермен бірге ұсынылады. Есепте несиелік тәуекелдің жиынтық мөлшері, болжамды несиелік көрсеткіштер, белгіленген тәуекел шектерінің шектеулері, өтімділік көрсеткіштері және тәуекел деңгейіндегі өзгерістер туралы ақпарат бар. Ай сайын салалар, клиенттер мен географиялық аймақтар бөлігінде тәуекелдер туралы ақпаратты ұсынады. Токсан сайын Директорлар кеңесі тәуекелдер туралы толық есепті алады, әрі онда Корпорацияның тәуекелдерін бағалау және тиісті шешімдерді қабылдау үшін барлық қажетті ақпарат бар.

Тәуекелдің аса шоғырлануы

Тәуекелдің аса шоғырлануын болдырмас үшін Корпорацияға әртараптандырылған портфельді қолдауға бағытталған арнайы қағидаттар кіреді. Шоғырланумен белгіленген тәуекел басқарылады.

Кредиттік тәуекел

Кредиттік тәуекел – Корпорация клиенттерінің немесе қарсы агенттерінің шарттық міндеттемелерін орындамауы салдарынан шығынға ұшырау тәуекелі. Корпорация кредиттік тәуекелді жекелеген қарсы агенттер бойынша Корпорация қабылдауға дайын тәуекелдің шекті мөлшерін белгілеу арқылы, сондай-ақ тәуекелдің белгіленген шектерінің сақталуына мониторинг жүргізу көмегімен басқарады. Сөйтіп, өзара аффилирленген бір компанияда немесе компаниялар тобында кредиттік тәуекелдің шоғырлануын болдырмас үшін Корпорацияның меншікті капиталының 23% артық емес мөлшерде лимит белгіленген. Банк аралық операциялар бойынша қарсы агент-банктерге арналған лимитті ҚазАгро белгілейді.

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

21. Тәуекелді басқару (жалғасы)**Кредиттік тәуекел (жалғасы)**

Корпорация оның жекелеген бөлімшелері жүзеге асыратын қамтамасыз ету мөлшерін кезеңділікпен қайта қарауды қоса отырып, қарсы агенттердің кредиттік қабілетіндегі мүмкін өзгерістерді ертерек анықтауды қамтамасыз ету үшін кредиттік сапаны тексеру процедурасын әзірледі. Қарсы агенттер бойынша шектер әрбір қарсы агентке несиелік рейтинг беретін несиелік тәуекелді жіктеу жүйесін пайдалана отырып анықталды. Рейтингтер тұрақты түрде қайта қарастырылып отырады. Кредиттік сапаны тексеру процедурасы Корпорацияға өзі бейім тәуекелдер бойынша әлеуетті шығындардың мөлшерін бағалау және қажетті шаралар қабылдау мүмкіндігін береді.

Өзара есептесу туралы бас келісімдерді және қамтамасыз етуді ұсыну туралы келісімдерді пайдаланудың салдарынан болған тәуекелдің азаюының ықпалын ескерместен, туынды құралдарды қоса алғанда, қаржылық жағдай туралы есептің баптары бойынша кредиттік тәуекелдің ең көп мөлшерін олардың баланстық құнымен барынша дәл көрсетеді.

Қаржы құралдарының әрбір класы бойынша кредиттік тәуекелдің ең көп мөлшері жөнінде қосымша ақпаратты алу үшін 5-8,21 ескертпелерді қараңыз.

Қаржы активтерінің кластары бойынша кредиттік сапа

Корпорация қаржы активтерінің кредиттік сапасын ішкі рейтинг беру жүйесінің көмегімен басқарады. Төмендегі кестеде Корпорацияның кредиттік рейтингтер жүйесінің негізінде кредиттерге байланысты баланс баптары бойынша активтердің кластары бөлігіндегі кредит сапасының сараптамасы берілді. Қаржылық жағдайы жақсы және мерзімі өткен берешегі жоқ клиенттерге берілген кредиттер стандартты ретінде жіктелген. Қарыз алушының қаржылық жағдайы уақытша нашарлаған жағдайда және/немесе мерзімі өтпеген қарыздар бойынша кепілмен қамсыздандыруды өтеу жеткіліксіз болған жағдайда мұндай қарыздар Қосалқы стандартты болып жіктеледі.

	<i>Стандартты рейтинг</i>	<i>Қосалқы стандартты</i>	<i>Ұсымды құнсызданған</i>	<i>Дербес құнсызданған</i>	<i>Жиыны</i>
Клиенттерге берілген кредиттер					
2013	92.343.200	5.739.771	14.311.072	816.147	113.210.190
2012	64.547.881	2.171.559	13.634.198	1.707.508	82.061.146

Қаржы активтерінің кластары бойынша кредиттік сапа

Өз саясатына сәйкес, Корпорация кредит портфелінің аясында дәл және біркелкі рейтингтер беруді жүзеге асыруы тиіс. Бұл қолданыстағы тәуекелдерді шоғырландыра басқару мүмкіндігін қамтамасыз етеді, сондай-ақ кредиттік тәуекел мөлшерін алуан қызмет түрлері, географиялық өңірлер мен өнімдер бойынша салыстыруға мүмкіндік береді.

Қаржы активтері кластарының бөлігінде төлемді кешеуілдету күнінен өткен мерзімдер бойынша мерзімі өткен, бірақ құнсызданбаған кредиттерді талдау

	<i>30 күннен кем</i>	<i>31-60 күн</i>	<i>61-90 күн</i>	<i>Жиыны</i>
Клиенттерге берілген кредиттер				
2013	2.914.048	2.566.789	258.934	5.739.771
2012	1.687.858	431.718	51.983	2.171.559

Құнсыздануды бағалау

Кредиттердің құнсыздануын тексеру кезінде ескерілетін негізгі факторлар мыналар болып табылады: пайыздар төлемдері мен негізгі қарыз сомасын өтеу төлемдері мерзімінің 90 күннен артық өтуі; контрагенттердің қаржылық қиыншылықтарының, кредиттік рейтингінің төмендеуінің немесе шарттың бастапқы талаптарының бұзылуының белгілі болуы. Корпорация құнсыздануға тексеруді дербес негізде бағаланатын резервтер және жиынтық негізде бағаланатын резервтер етіп екі деңгейде жүргізеді.

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

21. Тәуекелді басқару (жалғасы)**Кредиттік тәуекел (жалғасы)***Жиынтық негізде бағаланатын резервтер*

Дербес маңызды болып табылмайтын кредиттердің құнсыздану резервтері, сондай-ақ дербес құнсызданудың объективті белгілері жоқ, дербес маңызды болып табылатын кредиттерге қатысты резервтер жиынтық негізде бағаланады. Резервтер әрбір есепті мерзімге бағаланады, мұндайда әрбір кредиттік қоржын жеке тестіленеді.

Жиынтық негізде бағалау кезінде дербес құнсызданудың объективті белгілері болмаса да орын алуы мүмкін қоржынның құнсыздануы анықталады. Құнсыздану шығындары мынадай ақпарат негізінде анықталады: өткен кезеңдердегі қоржын бойынша шығындар, ағымдағы экономикалық жағдайлар, шығын орын алуы ықтимал сәттен және дербес бағаланатын құнсыздану резервін құруды талап етуді белгілеу сәтінен бастап долбарлы уақыт кезеңі, сондай-ақ алынуы күтілетін сома және актив құнсызданған соң құнды қалпына келтіру. Тәуекелді басқару бөлімшесінің басшылығы бір жылға дейін созылуы мүмкін осы кезеңді анықтау үшін жауап береді. Содан кейін Корпорацияның кредит бөлімшесінің басшылығы құнсыздану резервінің Корпорацияның жалпы саясатына сәйкестігін тексереді.

Өтімділік тәуекелі және қаржыландыру көздерін басқару

Өтімділік тәуекелі – Корпорацияның төлемдер бойынша өз міндеттемелерін әдеттегі немесе төтенше жағдайларда өтеу мерзімі келген кезде орындай алмау тәуекелі. Осы тәуекелді шектеу мақсатында Корпорация басшылығы түрлі қаржыландыру көздерінің қолжетімділігін қамтамасыз етті. Басшылық сондай-ақ өтімділікті ескере отырып, активтерді басқаруды және болашақ ақша ағымдары мен өтімділікке күнделікті мониторинг жүргізуді жүзеге асырады.

Өтеуге дейін қалған мерзімдер бойынша қаржылық міндеттемелер сараптамасы

Төмендегі кестеде 2013 және 2012 жылдардың 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өтеу бойынша шарттық дисконтталмаған міндеттемелер негізінде өтеуге дейін қалған мерзімдер бөлігіндегі Корпорацияның қаржылық міндеттемелері берілді.

<i>Қаржылық міндеттемелер</i>	<i>3 айдан</i>		<i>1 жылдан</i>		<i>Жиыны</i>
	<i>3 айдан кем</i>	<i>12 айға дейін</i>	<i>5 жылға дейін</i>	<i>5 жылдан артық</i>	
<i>2013 жылдың 31 желтоқсанына</i>					
Кредиттік ұйымдардың қаражаты	50.625	3.050.625	–	–	3.101.250
Акционердің алдындағы берешек	384.141	36.218.126	8.939.935	4.976.830	50.519.032
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	–	3.239.384	3.103.000	–	6.342.384
Мемлекеттік және бюджеттен тыс ұйымдардың алдындағы берешек	–	31.769	62.900	–	94.669
Дисконтталмаған қаржылық міндеттемелердің жиыны	434.766	42.539.904	12.105.835	4.976.830	60.057.335

<i>Қаржылық міндеттемелер</i>	<i>3 айдан</i>		<i>1 жылдан</i>		<i>Жиыны</i>
	<i>3 айдан кем</i>	<i>12 айға дейін</i>	<i>5 жылға дейін</i>	<i>5 жылдан артық</i>	
<i>2012 жылдың 31 желтоқсанына</i>					
Кредиттік ұйымдардың қаражаты	2.374.009	–	–	–	2.374.009
Акционердің алдындағы берешек	186.957	3.072.542	10.680.116	4.720.998	18.660.613
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	–	82.858	4.483.624	–	4.566.482
Мемлекеттік және бюджеттен тыс ұйымдардың алдындағы берешек	11.373	20.602	94.670	–	126.645
Дисконтталмаған қаржылық міндеттемелердің жиыны	2.572.339	3.176.002	15.258.410	4.720.998	25.727.749

Нарықтық тәуекел

Нарықтық тәуекел – қаржы құралдары бойынша болашақ ақша ағымдарының әділ құны пайыздық мөлшерлемелер және валюта бағамдары сияқты нарықтық өлшемдердің өзгеруі салдарынан ауытқитын тәуекелдер.

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

21. Тәуекелді басқару (жалғасы)

Пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекелі

Пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекелі пайыздық мөлшерлемедегі өзгерістердің болашақ ақша ағымдарына немесе қаржы құралдарының әділ құнына әсер ету мүмкіндігі салдарынан туындайды. Корпорацияның активтері мен міндеттемелері бойынша пайыздық мөлшерлемелер (индекстелген шығарылған борыштық бағалы қағаздарды қоспағанда) тіркелген болып табылады. Корпорация тұрақты негізде индекстелген борыштық бағалы қағаздардан туындайтын инфляция деңгейінің өзгеруінен болатын тәуекелдердің мониторингін жасап отырады. Корпорация ашық нарықта мұндай құралдарды кері сатып алуды қарастыру, ал шығыстар айтарлықтай ұлғайған жағдайда инфляция индексіне өзгерістер болған кезде борышқа қызмет көрсету құқығына ие.

Валюта тәуекелі

Валюталық тәуекел – қаржы құралының құны валюта бағамдарының өзгеруі салдарынан құбылып тұрғанының тәуекелі.

Келесі кестеде Корпорацияның 31 желтоқсанға саудалық емес монетарлық активтер мен міндеттемелер бойынша, сондай-ақ болжамды ақша ағындары бойынша едәуір позициялары бар валюталар көрсетілген. Жасалған талдау теңгеге қатысты валюта бағамдарының ықтимал өзгеруінің табыстар мен шығындар туралы есепке ықпал етуін есептеуден тұрады (әділ құны валюта бағамының өзгеруіне сезімтал болатын саудалық емес монетарлық активтер мен міндеттемелердің болуы салдарынан). Капиталға әсер пайда мен зияндар туралы есеп әсерінен ерекшеленбейді. Барлық басқа параметрлер тұрақты өлшемдермен қабылданған. Кестедегі теріс сомалар пайда мен зияндар туралы есепте немесе капиталда ықтимал таза азаюды көрсетеді, ал оң сомалар әлеуетті таза ұлғаюды көрсетеді.

Валюта	Валюта	Салық	Валюта	Салық
	бағамындағы	салынғанға дейін	бағамындағы	салынғанға дейін
	өзгеріс %	табысқа әсері	өзгеріс %	табысқа әсері
	2013	2013	2012	2012
USD	+/-30,00	-/+ 16.098	+/-1,57	-/+ 37.883

Мерзімінен бұрын өтеу тәуекелі

Мерзімінен бұрын өтеу тәуекелі – Корпорацияның клиенттері мен контрагенттерінің міндеттемелерді болжаннанан ерте немесе кеш өтеуді талап етуі немесе өтеуі салдарынан қаржылық шығынға ұшырауы.

Операциялық тәуекел

Операциялық тәуекел – жүйенің істен шығуы, қызметкерлердің қателіктері, алаяқтық немесе сыртқы оқиғалар салдарынан туындайтын тәуекел. Бақылау жүйесі қызметін тоқтатқан кезде, операциялық тәуекелдер беделге зиян келтіруі, құқықтық салдарының болуы немесе қаржылық шығындарға әкеліп соқтыруы мүмкін. Корпорация барлық операциялық тәуекелдер жойылды деген болжам жасай алмайды, бірақ бақылау жүйесінің көмегімен және әлеуетті тәуекелдерді қадағалау мен тиісті реакциялар арқылы Корпорация мұндай тәуекелдерді басқара алады. Бақылау жүйесі міндеттерді, кіру құқығын тиімді бөлуді, бекіту және салыстыру процедураларын, қызметкерлерді оқытуды, сондай-ақ ішкі аудитті қоса алғанда бағалау процедураларын қарастырады.

22. Қаржы құралдарының әділ құны

Корпорация қаржы құралдарының әділ құны туралы ақпаратты анықтау және жариялау үшін бағалау әдістерінің мынадай иерархиялық құрылымын пайдаланады:

- 1-деңгей: сәйкес активтер немесе міндеттемелер бойынша белсенді нарықтардағы баға белгілеулер;
- 2-деңгей: бүкіл бастапқы дерек нарықта байқалатын ақпаратқа тікелей немесе жанама негізделетін есептілікте бейнеленетін әділ құн сомасына елеулі әсер ететін бағалау моделі;
- 3-деңгей: нарықта байқалатын ақпаратқа негізделмейтін есептілікте бейнеленетін әділ құн сомасына елеулі әсер ететін бүкіл бастапқы деректі пайдаланатын бағалау моделі.

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

22. Қаржы құралдарының әділ құны (жалғасы)

Келесі кестеде әділ құн көздерінің иерархиясы деңгейінің бөлігінде есептілікте әділ құны бойынша көрсетілген қаржы құралдарының талдауы ұсынылған:

	Бағалау күні	Пайдалана отырып әділ құнды бағалау			Жиыны
		Белсенді нарықтар-дағы бағалау белгілеу (1-деңгей)	Айтарлықтай бақыланатын бастапқы деректер (2-деңгей)	Айтарлықтай бақыланбайтын бастапқы деректер (3-деңгей)	
Әділ құны ашылып көрсетілетін активтер					
Ақша қаражаты және олардың баламалары	2013 жылғы 31 желтоқсан	1.292.649	–	–	1.292.649
Кредиттік ұйымдардағы қаражат	2013 жылғы 31 желтоқсан	–	–	8.493.015	8.493.015
Клиенттерге берілетін кредиттер	2013 жылғы 31 желтоқсан	–	–	106.352.867	106.352.867
Әділ құны ашылып көрсетілетін міндеттемелер					
Кредиттік ұйымдардың қаражаты	2013 жылғы 31 желтоқсан	–	–	3.012.375	3.012.375
Акционердің алдындағы берешек	2013 жылғы 31 желтоқсан	–	–	46.284.262	46.284.262
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	2013 жылғы 31 желтоқсан	5.800.609	–	–	5.800.609
Мемлекеттік және бюджеттен тыс ұйымдардың алдындағы берешек	2013 жылғы 31 желтоқсан	–	–	84.513	84.513
	2012 жылғы 31 желтоқсан	(1-деңгей)	(2-деңгей)	(3-деңгей)	Жиыны
Әділ құны бойынша бағаланатын активтер					
Ендірілген туынды қаржы құралдары	2012 жылғы 31 желтоқсан	–	245.796	–	245.796

Әділ құны бойынша көрсетілген қаржы құралдары

Төменде бағалау әдістемелерінің көмегімен әділ құны бойынша бейнеленетін қаржы құралдарының әділ құнын анықтаудың сипаттамасы келтірілді. Оларға құралдардың құнын анықтау кезінде нарық қатысушысы пайдалана алатын мүмкіндіктерге Корпорация берген бағалаулар кіреді.

Туынды құралдар

Құны бағалау әдістемелерінің көмегімен анықталатын туынды құралдар, солар үшін нарықта байқалатын бастапқы деректер ең алдымен пайыздық своптарды, валюталық своптарды және форвардтық валюталық келісімшарттарды білдіреді. Барынша жиі колданылатын бағалау әдістемелеріне келтірілген құн есептеулерін пайдаланатын форвардтар мен своптар бағасын анықтау үлгілері кіреді. Үлгілер, қарсы агенттердің кредиттік сапасын, валюталардың форвардтық және спот-бағамдарын, сондай-ақ қисық пайыздық мөлшерлемелерді қоса алғанда, түрлі бастапқы деректерді біріктіреді.

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

22. Қаржы құралдарының әділ құны (жалғасы)*Қаржылық жағдай туралы есепте әділ құны бойынша көрсетілмеген қаржы құралдары*

Төменде қаржылық есептілікте көрсетілген Корпорацияның қаржы құралдарының ағымдағы және әділ құнының салыстыруы көрсетілген. Кестеде қаржылық емес активтер мен қаржылық емес міндеттемелердің әділ құны көрсетілмеген.

<i>2013 жылдың 31 желтоқсанына</i>	<i>Ағымдағы құн</i>	<i>Әділ құн</i>	<i>Мойындалмаған кіріс/ (шығыс)</i>
Қаржы активтері			
Ақша қаражаты және олардың баламалары	1.292.649	1.292.649	–
Кредиттік ұйымдардағы қаражат	8.493.015	8.493.015	–
Клиенттерге берілетін кредиттер	113.210.190	106.352.867	(6.857.323)
Қаржылық міндеттемелер			
Кредиттік ұйымдардың қаражаты	3.012.375	3.012.375	–
Акционердің алдындағы берешек	47.536.685	46.284.262	1.252.423
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	5.911.490	5.800.609	110.881
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдардың алдындағы берешек	86.868	84.513	2.355
Іске асырылмаған әділ құндағы танылмаған өзгерістер жиыны			(5.491.664)

<i>2012 жылдың 31 желтоқсанына</i>	<i>Ағымдағы құн</i>	<i>Әділ құн</i>	<i>Мойындалмаған кіріс/ (шығыс)</i>
Қаржы активтері			
Ақша қаражаты және олардың баламалары	2.172.664	2.172.664	–
Клиенттерге берілетін кредиттер	82.061.146	77.878.869	(4.182.277)
Қаржылық міндеттемелер			
Кредиттік ұйымдардағы қаражат	2.369.301	2.369.301	–
Акционердің алдындағы берешек	15.111.020	15.838.412	(727.392)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	3.913.890	3.844.125	69.765
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдардың алдындағы берешек	111.988	111.748	240
Іске асырылмаған әділ құндағы танылмаған өзгерістер жиыны			4.839.664

Төменде әділ құны бойынша осы қаржылық есептілікте бейнеленбеген қаржы құралдарының әділ құнын анықтау кезінде пайдаланылған әдістемелер мем мүмкіндіктер сипатталды.

Әділ құны шамамен олардың ағымдағы құнына тең активтер

Өтімді болып табылатын немесе өтеу мерзімі қысқа (үш айдан кем) қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелер жағдайында, олардың ағымдағы құны шамамен әділ құнына тең болуы мүмкін. Бұл мүмкіндік талап еткенге дейінгі салымдарға, өтеу мерзімі белгіленбеген жинақ шоттарына да қолданылады.

Тіркелген мөлшерлемелі және қалқымалы мөлшерлемелі қаржы құралдары

Биржада баға берілетін борыштық құралдар жағдайында, әділ құн жарияланған нарықтық бағаға негізделген. Баға берілмейтін борыштық құралдар жағдайында, ұксас кредиттік тәуекел мен талаптардағы борыштық құралдар үшін өтеуге дейін қалған уақыт кезеңі ескеріле отырып ағымдағы пайыздық мөлшерлеме бойынша дисконтталған ақша ағымдарының моделі қолданылады.

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

23. Активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімін сараптау

Төмендегі кестеде күтілетін өтеу мерзіміне қатысты активтер мен міндеттемелер берілді. Корпорацияның дисконтталмаған шарттық міндеттемелері туралы ақпарат «Тәуекелдерді басқару» ескертпесінде ашылған.

	2013			2012		
	Бір жыл ішінде	Бір жылдан артық	Жиыны	Бір жыл ішінде	Бір жылдан артық	Жиыны
Қаржы активтері						
Ақша қаражаты және олардың баламалары	1.292.649	–	1.292.649	2.172.664	–	2.172.664
Кредиттік ұйымдардағы қаражат	1.304.375	7.188.640	8.493.015	–	–	–
Ендірілген туынды қаржы құралдары	–	–	–	245.796	–	5.796
Клиенттерге берілетін кредиттер	67.172.397	46.037.793	113.210.190	41.729.901	40.331.245	82.061.146
Сатуға арналған активтер	73.931	–	73.931	89.812	–	89.812
Негізгі құралдар	–	176.234	176.234	–	171.010	171.010
Жылжымайтын мүлікке инвестициялар	–	80.614	80.614	–	86.628	86.628
Материалдық емес активтер	–	216.742	216.742	–	252.564	252.564
Табыс салығы бойынша ағымдағы активтер	382.045	–	382.045	359.787	–	359.787
Табыс салығы бойынша кейінге қалдырылған активтер	–	819.229	819.229	–	819.780	819.780
Басқа да активтер	175.346	848.091	1.023.437	223.763	–	223.763
	70.400.743	55.367.343	125.768.086	44.821.723	41.661.227	86.482.950
Қаржылық міндеттемелер						
Кредиттік ұйымдардың қаражаты	3.012.375	–	3.012.375	2.369.301	–	2.369.301
Акционердің алдындағы берешек	36.473.497	11.063.188	47.536.685	3.230.460	11.880.560	15.111.020
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	3.055.878	2.855.612	5.911.490	73.481	3.840.409	3.913.890
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдардың алдындағы берешек	31.513	55.355	86.868	31.618	80.370	111.988
Қысқа мерзімді бағалау міндеттемелері	98.796	–	98.796	103.266	–	103.266
Басқа да міндеттемелер	119.139	–	119.139	62.304	–	62.304
Жиыны	42.791.198	13.974.155	56.765.353	5.870.430	15.801.339	21.671.769
Таза позиция	27.609.545	41.393.188	69.002.733	38.951.293	25.859.888	64.811.181

24. Байланысты тараптармен операциялар

24 ХҚЕС (IAS) «Байланысты тараптар туралы ақпаратты ашу» сәйкес, тараптардың бірінің екіншінің қаржылық және операциялық шешімдеріне елеулі әсер ету немесе бақылау мүмкіндігі бар тараптар байланысты деп саналады. Тараптардың байланыстылығы туралы мәселені шешу кезінде олардың заңды нысаны ғана емес, тараптардың өзара қарым-қатынастарының мазмұны да ескеріледі.

Байланысты тараптар байланысты емес тараптар арасында жүргізілмейтін мәмілелер жасауы мүмкін. Мұндай мәмілелердің бағалары мен талаптары байланыспаған тараптардың арасындағы мәмілелердің бағалары мен талаптарынан ерекшеленуі мүмкін.

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

24. Байланысты тараптармен операциялар (жалғасы)

Байланысқан тараптармен операциялар көлемі, жыл соңындағы сальдо, сондай-ақ бір жылғы шығыстар мен кірістердің тиісті сомалары төменде көрсетілген:

	2013			2012				
	Акциянер	Жалпы бақылау астындағы компаниялар	Қауымдасқан компаниялар	Үкіметтің алдындағы берешек	Акциянер	Жалпы бақылау астындағы компаниялар	Қауымдасқан компаниялар	Үкіметтің алдындағы берешек
1 қаңтарда клиенттерге берілген кредиттер	-	6.265.892	-	-	-	3.324.052	-	-
Жыл ішінде берілген кредиттер	-	1.228.078	-	-	-	5.601.226	-	-
Жыл ішінде кредиттерді өтеу	-	(3.927.793)	-	-	-	(2.659.386)	-	-
Берілген, бірақ 31 желтоқсанға отелмеген кредиттер	-	3.566.177	-	-	-	6.265.892	-	-
Жыл ішіндегі пайыздық кірістер	-	171.353	-	-	-	196.473	-	-
1 қаңтарда алынған кредиттер	15.111.020	-	-	111.988	14.807.777	165.741	16.508	134.852
Жыл ішінде алынған кредиттер	75.380.199	-	-	-	31.829.697	-	-	-
Жыл ішінде кредиттерді өтеу	(43.557.655)	-	-	(31.140)	(31.988.364)	(165.741)	(16.508)	(22.864)
Дисконт амортизациясы	603.121	-	-	6.020	461.910	-	-	-
31 желтоқсанда алынған кредиттер	47.536.685	-	-	86.868	15.111.020	-	-	111.988
Жыл ішіндегі пайыздық шығыстар	364.304	-	-	6.858	239.132	8.396	1.443	942

2013 жылы негізгі басқарушы персонал 5 адамнан (2012 жыл: 5 адамнан) тұрды. Негізгі басқарушы персоналға сыйақыға келесі позициялар жатады:

	2013	2012
Қызметкерлерге жалақы және басқа да қысқа мерзімді төлемдер	43.871	52.353
Әлеуметтік қамсыздандыруға аударымдар	4.364	5.143
Негізгі басқарушы персоналға сыйақының жиыны	48.235	57.496

	2013	2012
Пайдаланылмаған кредит желілері – қауымдасқан компанияларға берілген кредиттер	1.550.577	1.908.029
Акциянер берген кепілдіктер (12-ескертпе)	-	2.369.301

25. Капитал жеткіліктігі

Корпорация қызметіне тән тәуекелдерден қорғану мақсатында капиталдың жеткіліктілік деңгейін белсенді басқаруды жүзеге асырады. Корпорация капиталының жеткіліктілігі өзге әдістермен қатар Корпорация қызметін қадағалауды жүзеге асыру кезінде ҚҚК белгілеген коэффициенттерді қолдана отырып бақыланады.

Корпорация үшін капиталды басқарудың негізгі мақсаты Компанияның капиталға қатысты сыртқы талаптарды сақтауынан және жоғары кредиттік рейтинг пен қызметті жүзеге асыру мен акционерлік құнды максималдандыруға қажет капитал жеткіліктілігінің нормативтерін ұстап тұруды қамтамасыз етуден тұрады. 2012 жылдың ішінде Корпорация капиталға қатысты ҚР заңнамасында белгіленген барлық сыртқы талаптарды толық сақтады.

(мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

25. Капитал жеткіліктігі (жалғасы)*ҚҚК белгілеген капитал жеткіліктілігінің коэффициенті*

ҚҚК банк қызметінің жекелеген түрлерімен айналысатын компаниялардан k1 және k1-2 капиталдың жеткіліктілік коэффициентін активтердің 6% мөлшерінде қолдауын және k1-3 капиталдың жалпы жеткіліктілік коэффициентін тәуекелді ескере отырып алынған активтердің 12% мөлшерінде қолдауды талап етеді. 2013 және 2012 жылдары ҚҚК талаптарына сәйкес есептелген тәуекелді ескере отырып алынған активтер Қазақстандық бухгалтерлік есеп стандарттарына сәйкес әзірленген Корпорацияның жекелеген қаржылық есептілігінің негізінде алынды. 31 желтоқсанға осы негізде Корпорация капиталының жеткіліктілік коэффициенті былайша болды:

	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Бірінші деңгейдегі капитал	68.531.607	64.390.184
Екінші деңгейдегі капитал	437.649	387.169
Заңды тұлғаның жарғылық капиталындағы қатысу үлестері	(73.931)	(89.812)
Капитал жиыны	68.895.325	64.687.541
Тәуекелді ескере отырып алынған активтер	123.214.515	84.074.380
Шартты және ықтимал міндеттемелер	13.493.645	13.732.072
Операциялық тәуекел	2.806.683	1.855.808
Капиталдың жеткіліктілік коэффициенті (k1)	54,5%	74,4%
Капиталдың жеткіліктілік коэффициенті (k1-2)	50,1%	65,8%
Капиталдың жеткіліктілік коэффициенті (k1-3)	49,4%	64,9%

26. Есепті күннен кейінгі оқиға

2014 жылғы 11 ақпанда қазақстандық теңгенің АҚШ долларына және басқа да негізгі валюталарға қатысты айырбас бағамы шамамен 20% девальвацияланды.